

«ТАСДИҚ ШУДААСТ»
Бо Фармони Директори генералии
ЧДММ ТСА «Спитамен Иншуренс»
Раҳмонов Б.Р.
аз «08» ноябр соли 2025, № 158/25

**ҚОИДАИ
СУҒУРТАИ ИХТИЁРИИ НАҚЛИЁТИ ҲАВОЙ ВА ҶАВОБГАРИИ
МАДАНИЮ ҲУҚУҚИИ СОҲИБОНИ НАҚЛИЁТИ ҲАВОЙ**

Душанбе – 2025

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1.1. Қоидаи суғуртаи ихтиёрии нақлиёти ҳавоӣ ва ҷавобгарии маданияи ҳукукии соҳибони нақлиёти ҳавоӣ (минбаъд – «Қоида» ё «Қоидаи суғурта») мутобиқи Кодекси маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ғаёлияти суғуртавӣ» ва дигар санадҳои меъёрии ҳукукии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия шудааст.

1.2. Шартҳое, ки дар Қоидаи суғурта мавҷуданд ва ба матни Шартномаи суғурта дохил карда нашудаанд, барои Суғурташаванда (шахси Суғурташуда) ҳатмӣ мебошанд ва ҳуди Қоида дар сомонаи расмӣ Суғуртакунанда дар шабакаи иттилоотӣ – коммуникатсионии «Интернет» бо суроғаи: www.spi.tj ҷойгир шуда бошад ё Қоида дар як ҳуччат бо шартномаи суғурта ё дар саҳифаи қафои он зикр шуда бошад ва ё ба он замима карда шуда бошад. Дар ҳолати охирин ба Суғурташаванда супоридани Қоидаи суғурта ҳангоми бастанӣ шартномаи суғурта бо қайд шудани он дар шартномаи суғурта тасдиқ карда мешавад.

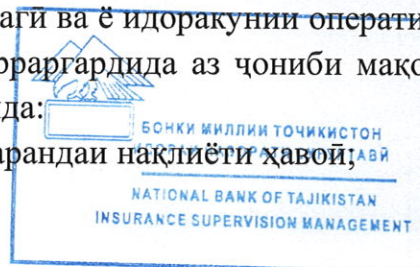
1.3. Суғуртакунанда дар асоси Қоидаи суғурта Шартҳои полиси суғурта ё Иқтибос аз Қоидаи суғуртаро барои шакли (намуди) мушаххаси Шартномаҳои суғурта, ки дар асоси Қоидаи суғурта баста мешаванд, ба Суғурташавандаи мушаххас ё бахше аз Суғурташавандагон нигаронида шудаанд ва шартҳои суғуртаро инъикос менамоянд, таҳия намояд, алалхусус: субъектҳо ва объектҳои суғурта, номгӯи ҳодисаҳои суғуртавӣ, муҳлат ва тартиби пардохти мукофоти суғуртавӣ, муҳлати амали Шартномаи суғурта, тартиби муайян намудани маблағи пардохти суғуртавӣ, дигар муқаррарот, то он ҳадде, ки ба қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Қоидаи суғурта муҳолифат надошта бошад. Чунин Шартҳои полис ё иқтибосҳо аз Қоидаи суғурта ба Шартномаи суғурта замима карда мешаванд ва қисми ҷудонашавандаи он мебошанд. Дар ҳолати татбиқ шудани Шартҳои полиси суғурта ё Иқтибосҳо аз Қоидаи суғурта шартномаи суғурта аз Полиси суғуртавӣ ва Шартҳои полиси суғурта ва ё Иқтибосҳо аз Қоида, ки дар Полиси суғуртавӣ ба он истинод оварда мешавад ва он қисми таркибии Шартномаи суғурта ба шумор меравад, иборат мебошад.

1.4. Суғуртакунанда ба гурӯҳҳои алоҳидаи шартномаҳои якхелаи суғурта, ки дар асоси шартҳои Қоидаи суғурта баста шудаанд, номи маркетингӣ гузорад то он ҳадде, ки ин ба қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат накунад ва бо он тартибе, ки меъёрҳои қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудаанд.

1.5. Аз рӯи Қоидаҳои мазкур ба ҳайси Суғурташавандаҳо метавонанд шахсони ҳукукии ҳар кадом шаклҳои ташкилӣ – ҳуқуқӣ ва ҳар кадом моликият, инчунин соҳибкорони инфиродӣ ва шахсони воқеии қобили амал баромад кунанд:

1.5.1. Дорои нақлиёти ҳавоӣ ва молу мулки дигари пешбининамудаи Қоидаи мазкур дар асоси ҳуқуқи моликият, пешбурди хоҷагӣ ва ё идоракунии оперативӣ ва ё дар асоси қонунӣ дигар аз рӯи тартиби муқарраргардида аз ҷониби мақомоти салоҳиятдор чунин ҳуччатҳоро гирифта ва ё гиранда:

– шаҳодатномаи (сертификат) истифодабарандаи нақлиёти ҳавоӣ;

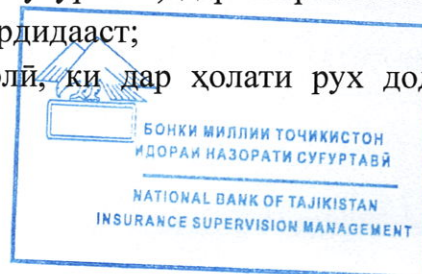

- иҷозатнома барои амалинамоии фаъолияти нақлиёти ҳавоӣ, кашонидани мусофирон, бағоч, борҳо ва почта дар асоси шартномаҳои мусофирбарии ҳавоӣ;
- иҷозатнома барои корҳои авиатсионӣ барои таъмини эҳтиёҷоти шахсони воқеӣ ва шахсони ҳуқуқӣ;
- нақлиёти истифодабарии ҳавоӣ дар асоси дигар ҳуҷҷатҳое, ки аз ҷониби мақомоти салоҳиятдор дар шакли муқарраршуда, ки чунин истифодабарии нақлиёти ҳавоиро дар асоси қонунӣ иҷозат медиҳанд.

2. МАҲҲУМҲОИ АСОСӢ

2.1. Дар Қоидаи мазкур маҳҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- **фаъолияти суғуртавӣ** – фаъолияти ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртақунӣ) оид ба бастан ва иҷрои шартномаҳои суғурта (азнавсуғуртақунӣ), ки дар асоси иҷозатномаи мақоми назорати суғуртавӣ тибқи талаботи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон амалӣ мегардад;
- **мақоми назорати суғуртавӣ** – Бонки миллии Тоҷикистон, ки вазифаҳои танзиму назоратро дар соҳаи фаъолияти суғуртавӣ анҷом медиҳад;
- **суғуртақунӣ** – муносибатҳо оид ба ҳимояи манфиатҳои қонунии молумулкии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ҳангоми руҳ додани ҳодисаҳои суғуртавии муайян аз ҳисоби фондҳои пулии аз мукофотҳои суғуртавии (мукофоти суғуртавии) пардохтшуда, инчунин маблағҳои дигари ташкилотҳои суғуртавӣ, ки аз ҷониби ташкилотҳои суғуртавӣ ташаккул ёфтаанд;
- **азнавсуғуртақунӣ** – фаъолияти як ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртақунӣ) оид ба ҳимояи манфиатҳои молумулкии ташкилоти суғуртавии (азнавсуғурташавандаи) дигар, ки бо базиммагирии уҳдадориҳо аз тарафи охири чихати анҷом додани ҷуброни суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) аз рӯи шартномаи суғурта алоқаманд мебошад;
- **объекти суғурта** – манфиатҳои молумулкӣ ё шахсии ғайримолумулкии суғурташаванда, ки ба қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон муҳолифат надошта, дар шартномаи суғурта пешбинӣ шудаанд;
- **ташкилоти суғуртавӣ** – шахси ҳуқуқие, ки фаъолияти суғуртавиرو дар асоси иҷозатномаи дахлдори мақоми назорати суғуртавӣ ба роҳ мемонад;
- **Суғурташаванда** – шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки бо ташкилоти суғуртавӣ шартномаи суғуртаро бастааст;
- **Суғуртақунанда** – Ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуди ташкилоти суғуртавӣ ва азнавсуғуртақунии «Спитамен Иншуренс», ки дар асоси иҷозатномаи аз тарафи мақоми назорати суғуртавӣ дода шуда фаъолияти суғуртавиرو ба амал мебарорад.
- **Ҷоидагиранда** – шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки аз ҷониби Суғурташаванда барои гирифтани ҷуброни суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) дар Шартномаи суғурта таъин шудааст ва дар полиси суғуртавӣ дарҷ гардидааст;
- **хавфи суғуртавӣ** – ҳодисаи эҳтимолӣ, ки дар ҳолати руҳ додани он суғурта анҷом дода мешавад;

- **тарифи суғуртавӣ** – арзиши воҳиди рӯйпӯшкунӣи суғуртавӣ;
- **шахси суғурташуда** – шахси воқеӣ, ки ба ғоидаи ӯ шартномаи суғуртаи шахсӣ баста шудааст ва ё шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки бо шартномаи суғуртаи ҷавобгарии мадания ҳуқуқӣ, ҷавобгарии ӯ суғурта карда шудааст;
- **мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ)** – маблағи пулии дар шартнома дарҷшуда, ки онро суғурташаванда уҳдадор аст ба ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) бо тартиб ва дар муҳлатҳои дар шартномаи суғурта муқарраргардида пардохт намояд;
- **маблағи суғуртавӣ** – маблағи пулие, ки ба он объекти суғуртавӣ суғурта карда шудааст ва он ҳаҷми ниҳии масъулияти ташкилоти суғуртавиرو (азнавсуғуртакуниро) ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ дар бар мегирад;
- **ҳодисаи суғуртавӣ** – воқеае, ки ҳангоми рух додани он ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) тибқи қонун ва шартномаи суғурта бояд пардохти суғуртавиرو (пардохти ҷуброни суғуртавиرو) анҷом диҳад;
- **пардохти суғуртавӣ** – маблағи пулӣ, ки ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) ба Суғурташаванда (Ғоидагиранда) дар доираи маблағи суғуртавӣ ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ ба шахси суғурташуда мебардорад;
- **сирри суғуртавӣ** – сирри тиҷоратии Суғурташаванда, шахси суғурташуда ё ғоидагиранда ва ё маълумоти дигар оид ба Суғурташаванда, шахси суғурташуда ё ғоидагиранда, ки дар амалигардонии фаъолияти суғуртавӣ ба ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) ва шахси фаъолияти миёнаравии суғуртавиرو анҷомдиҳанда (агент, брокер) маълум гардидааст;
- **шартномаи суғурта** – шартнома дар шакли қоғазӣ ва электронӣ, ки тибқи он Суғурташаванда уҳдадор аст мукофоти суғуртавиرو мутобиқи шартнома пардохт намояд ва ташкилоти суғуртавӣ уҳдадор аст ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ ба молу мулкҳои суғурташуда зарари воқеӣ ё зарар нисбати дигар манфиатҳои молумулкии суғурташуда расонида шудааст, бо шартнома пешбинишуда ба Суғурташаванда ё шахси сеюм (Ғоидагиранда), ки ба ғоидаи ӯ шартнома баста шудааст, ҷуброни суғуртавиرو анҷом диҳад;
- **полиси суғуртавӣ** – ҳуҷҷат дар шакли қоғазӣ ва электронӣ, ки воқеияти баста шудани шартномаи суғурта ва тибқи талаботи шартномаи мазкур мавриди амал қарор гирифтани уҳдадориҳои ташкилоти суғуртавиرو оид ба пардохти ҷуброни суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) тасдиқ менамояд;
- **таъмири садамавии нақлиёти ҳавоӣ** – таъмири ғайринақшагии нақлиёти ҳавоӣ, ки барои барқарор кардани дурустии унсурҳои сохтории он баъди нуқсондоршавӣ дар натиҷаи ҳодиса амалӣ карда мешавад;
- **агрегат** – ҷузъи таркибии нақлиёти ҳавоӣ, ки бевоситаи барои ин қисми захираи байнитаъмирий васл карда шудааст ва барои он шиносномаи ҷудогона ва ё варақаи хизмат ба расмӣ дароварда шудааст;

– **агрегати васлгардида** – агрегате, ки васлкунии он ба нақлиёти ҳавоӣ аллакай баъди он ки вай аз сатҳ ва ё тахта интиқол дода шудааст ва одатан он дар он сатҳ қарор дорад, шурӯъ шудааст;

– **нақлиёти ҳавоӣ** – таҷҳизоти парвозкунанда, ки дар атмосфера аз ҳисоби ҳамкориҳои он бо ҳаво нигоҳ дошта мешавад ва аз ҳамкориҳои бо ҳаво инъикосшуда аз сатҳи замин ва ё об фарқ мекунад (тайёраҳо, чархболҳо, таҷҳизотҳои парвозкунандаи табиноти маҳсус) ва ба худ воридкунандаи фюзеляж (танаи тайёра), қанот, думбол, шасси, муҳаррикҳо, парраҳои ҳавоӣ, таҷҳизоти авиатсионии болои киштӣ, лавозимот ва ҷузъҳо, асбобе, ки васл шудаанд ва ё дар маҷмӯи болои киштӣ пешбинӣ шудаанд, ба истинои маводҳои сӯзандаву молидани, моеъҳои маҳсус ва маводҳои дигари сарфшаванда;

– **меъёрҳои ҷуғрофӣ** – минтақаҳо, ноҳияҳо ва хатсайрҳои парвозҳои нақлиёти ҳавоӣ, ки дар ҳудудҳои он дарбаргирии суғуртавӣ аз рӯи Шартномаи суғурта амал менамояд;

– **талафоти молу мулк (нақлиёти ҳавоӣ, қисмҳои эҳтиётӣ, таҷҳизот, таркибҳои техникаӣ)** – сохтори пурра ва ё нопурра;

– **шаҳси иловатан суғурташуда** – шаҳси дигар, ташкилот ва ё дигар субъекти ҳуқуқие, ки дар баробари суғурташаванда номбурда, бо ҳимояи суғуртавӣ аз рӯи Шартномаи суғурта таъмин гаштаанд;

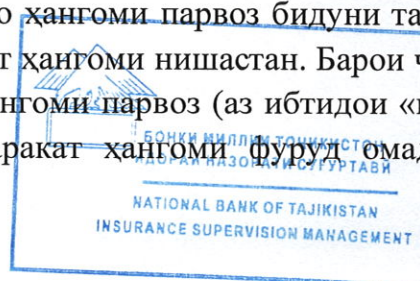
– **қисмҳои эҳтиётӣ** – ҷузъҳои ҷудогона, маҷмӯи ҷузъҳо, пайвандҳои электронӣ, агрегатҳо, инчунин таҷҳизоти барои васлкунӣ ба нақлиёти ҳавоӣ ба сифати таҷҳизоти иловагӣ пешбинишуда ва ё ивазнамоӣ бо сабабҳои бо деталҳои ҳаммонанди пайвандҳои электронӣ, агрегатҳо ва таҷҳизоти нақлиёти ҳавоии суғурташуда, инчунин аз нақлиёти ҳавоӣ ҷудокардашуда ва маҷмӯи ивазкардашудаи деталҳо, пайвандҳои электронӣ, агрегатҳо ва таҷҳизот;

– **дар лангар** – давраи вақте, ки дар муддати он нақлиёти ҳавоӣ дар об қарор дорад ва бо лангар маҳкам карда шудааст, аз он ҷумла давраи партофтан лангар ва бардоштани он;

– **таҷҳизот ва таркиби техникаӣ** – воситаи механиконӣ, асбобҳо, таҷҳизот, инчунин таҷҳизоти дастгирии заминӣ, ки дар алоқаи бевосита бо хизматрасонии техникаи нақлиёти ҳавоӣ дар ҳудуди фурудгоҳ, ки моликияти шаҳсии Суғурташаванда ва ё шахси сеюм мебошад ва нисбати онҳо Суғурташаванда уҳдадори моддӣ дорад, истифода бурда мешавад;

– **нуқсондоршавии молу мулк** – вайрон кардани комилияти сохтор ва ё вайрон шудани қисматҳо (агрегатҳо) дар натиҷаи таъсири ногаҳонии беруна ба нақлиёти ҳавоӣ, ки гузаронидани таъмири барқароркунандаро (садамавӣ) талаб менамояд;

– **парвоз** – давраи вақт аз ибтидои ҳаракати тайёра ҳангоми парвоз, ва ё аз ибтидои баландкунии речаи корҳои муҳаррикҳо ҳангоми парвоз бидуни танаффус дар пиллаи иҷроӣ, то ба итмом расидани ҳаракат ҳангоми нишастан. Барои чархбол – давраи вақти аз ибтидои ҳаракати чархбол ҳангоми парвоз (аз ибтидои «қадами-газ» ҳангоми парвози амудӣ) то интиҳои ҳаракат ҳангоми фуруд омадан (то

3.1.2. Дар қисмати суғуртаи қисмҳои эҳтиётӣ:

– бо таваккали гум кардан, талафот ва ё нуқсондоршавии қисмҳои эҳтиётӣ, таҷҳизот ва таркибҳои техникӣ, ки дар шартномаи суғурта ишора карда шудаанд.

3.1.3. Дар қисмати суғуртаи ухдадории шахрвандии мусофиркашии ҳавоӣ:

– бо таваккали ба миён омадани ухдадории Суғурташаванда барои ҷуброни зарар ба ҳаёт ва саломатӣ расонидашуда ва/ё ба молумулки шахсони ҷабрдида (Ҷоидагирандагон) ҳангоми истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ, ки дар шартномаи суғурта ишора шудааст, бо амалинамоии мусофиркашии ҳавоӣ, бағоч, борҳо ва почта алоқаманд.

3.2. Мутобиқи Қоида метавонанд суғурташуда бошанд:

– нақлиёти ҳавоӣ (ухдадории шахрвандӣ, авиатсияи давлатӣ ва ё шахсӣ), ки шаҳодатномаи оиди қайди давлатии нақлиёти ҳавоӣ, сертификати (шаҳодатнома) дурусти парвозкунандагии нақлиёти ҳавоӣ ва ё ҳуҷҷатҳои дигари ивазкунандаи онҳоро доранд;

– агрегатҳои ҷудогонаи нақлиёти ҳавоӣ, ки дар нақлиёти ҳавоӣ васл карда шудаанд ва дорои ҳуҷҷатҳои ба таври дахлдор ба расмиятдаровардашуда (шиноснома, варақаи хизмат ва ғ.) доранд;

– қисмҳои эҳтиётӣ нақлиёти ҳавоӣ, ки дар шартномаи суғурта ишора карда шудаанд, аз он ҷумла қисмҳои эҳтиётӣ, ки аз нақлиёти ҳавоӣ муваққатан гирифта шудаанд (иваз карда нашудаанд);

– таҷҳизот ва таркибҳои техникӣ, ки дар алоқамандии бевосита бо хизматрасонии техникӣ дар ҳудуди фурудгоҳи нақлиёти ҳавоӣ, ки дар шартномаи суғурта оварда шудаанд, истифода бурда мешаванд.

3.3. Ҷавобгарии Суғуртакунанда ба ҳодисаҳои суғуртавие, ки дар давраи суғурта дар доираи ҳудудҳои ҷуғрофӣ ба миён омадаанд ва онҳое ки дар шартномаи суғурта ишора карда шудаанд, паҳн мегардад.

3.4. Барои суғуртанамоеи нақлиёти ҳавоие, ки захираи парвозиашон коркарда шудаанд, қабул карда намешаванд.

3.5. Шартномаи суғурта метавонад суғуртаи ду ва ё зиёда нақлиёти ҳавоиро пешбинӣ намояд, инчунин суғуртаи ухдадории шахрвандии Суғурташаванда ҳангоми истифодабарии ду ва ё зиёда нақлиёти ҳавоиро пешбинӣ менамояд.

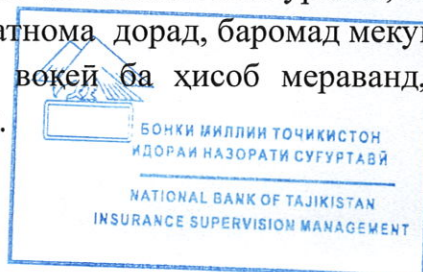
3.6. Воридкунӣ ва соқиткунии нақлиёти ҳавоӣ мутобиқи «Дастурамал оиди иловакунӣ ва гирифтани нақлиёти ҳавоӣ (AVN 19A)» (барои суғуртаи нақлиёти ҳавоӣ ва ухдадории шахрвандӣ) амалӣ карда мешавад.

4. СУБЪЕКТҲОИ СУҒУРТА

4.1. Тибқи Қоидаи мазкур субъекти суғурта Суғуртакунанда, Суғурташаванда ва Ҷоидагиранда эътироф карда мешаванд.

4.2. Ба сифати Суғуртакунанда ҶДММ ТСА «Спитамен Иншуренс», ки барои амалӣ намудани намуди дахлдори суғурта иҷозатнома дорад, баромад мекунад.

4.3. Суғурташаванда шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ ба ҳисоб мераванд, ки бо Суғуртакунанда шартномаи суғуртаро бастаанд.

4.4. Суғурташаванда ҳуқуқ дорад дар мавриди бастанӣ шартномаи суғурта шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро барои гирифтани пардохти ҷуброни суғуртаи тибқӣ шартномаи суғурта Ҷоидагиранда таъин намояд.

5. ХОДИСАҲОИ СУҒУРТАИ

5.1 Дар қисмати суғуртаи нақлиёти ҳавоӣ ба ҳайси таваккалҳои суғуртаи, гум кардан, талафот ва ё нуқсондоршавии нақлиёти ҳавоӣ дохил карда мешаванд. Бо мақсади суғуртаи мазкур зерӣ мафҳуми нақлиёти ҳавоӣ, нақлиёти ҳавоӣ ва агрегатҳои ҷудогонаи нақлиёти ҳавоӣ, ки дар Қоидаи мазкур тавсиф карда шудаанд ва дар шартномаи суғурта оварда шудаанд, ба ҳисоб мераванд.

5.2 Дар қисмати суғуртаи қисмҳои эҳтиётӣ ба ҳайси таваккалҳои суғуртаи, гум кардан, талафот ва ё нуқсондоршавии қисмҳои эҳтиётӣ ворид мешаванд. Бо мақсади суғуртаи мазкур зерӣ мафҳуми қисмҳои эҳтиётӣ қисмҳои эҳтиётӣ нақлиёти ҳавоӣ, таҷҳизот ва таркибҳои техникӣ, ки дар Қоидаи мазкур тавсиф карда шудаанд ва дар шартномаи суғурта оварда шудаанд, фаҳмида мешаванд.

5.2.1. Шартномаи суғурта мутобиқи яке аз чунин шартҳо баста мешавад:

- гум кардан, талафоти қисмҳои эҳтиётӣ;
- нуқсондоршавии қисмҳои эҳтиётӣ;
- гум кардан, талафот ва/ё нуқсондоршавии қисмҳои эҳтиётӣ.

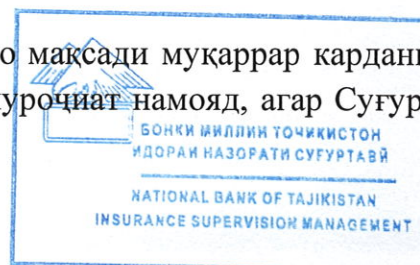
5.2.2. Ҳангоми амалинамоии ҳамлу нақли қисмҳои эҳтиётӣ бо роҳи баҳрӣ, Суғуртакунанда ба таври иловагӣ садамаи умумӣ ва хароҷотро оиди молу мулкӣ наҷотдодашаванда, ки мутобиқи шартнома ба фрахт ё бо қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва одатҳои муомилоти қарорӣ муайян мешавад ва бо мақсади бартарафнамоӣ ва/ё дар алоқамандӣ бо зарурати пешгирии зарар аз ҳар қадом сабабҳо амалӣ шудааст, ба истинои онҳое ки Қоидаи суғурта намерӯшонад, дарбар гирифта мешаванд.

5.3. Дар қисмати суғуртаи уҳдадори маданӣ далели ба миён омадани уҳдадори Суғурташаванда бо қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё созишномаҳои байналмилалӣ ва қонунгузори амалкунандаи кишварҳои, ки аз воситаи ҳудуди онҳо парвоз амалӣ карда мешавад, ҷуброни зарари ба шахсони ҷабрдида расонидашуда (Ҷоидагирандаҳо) дар натиҷаи истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ, ҳангоми амалинамоии мусофиркашии ҳавоӣ, бағоч, борҳо ва/ё почта, ҳодисаи суғуртаи эътироф карда мешавад.

Далели расонидани зарар ва ҳаҷми он бояд чунин тасдиқ карда шавад:

- бо даъвои молу мулкӣ, ки аз ҷониби шахсони ҷабрдида (намояндаи ӯ) ба суроғи Суғурташаванда бо замиаи ҳуҷҷатҳои дахлдор аз мақомоти салоҳиятдор, ки далели расонидани зарарро тасдиқ менамоянд, ирсолшуда;
- қарори суд, ки оиди ҷуброни зарари ба шахси сеюм расонидашуда, қувваи қонунӣ гирифтааст.

Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад ба суд бо мақсади муқаррар кардани гунаҳкор дар расонидани зарар ва дараҷаи гуноҳи ӯ муроҷиат намояд, агар Суғурташаванда аз пешниҳоди даъво саркашӣ намояд.

5.4. Суғуртакунанда инчунин тамоми хароҷоти зарурӣ ва мақсадноке, ки оиди начот додани нақлиёти ҳавоӣ, қисмҳои эҳтиётӣ, инчунин ҳаёт ва молу мулки шахсони ҷабрдида, ки ба онҳо дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ зарар расонида шудааст, оиди кам кардан ва муқаррар кардани ҳаҷми зарар бо ҳодисаи суғуртавӣ расонидашуда, ҷуброн менамояд.

5.5. Дар қисмати суғурта дар алоқамандӣ бо эҳтимолияти истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ («аз даст додани истифодабарӣ») дар натиҷаи нуқсондоршавии нақлиёти ҳавоӣ.

Дар ҳолате, ки агар Суғурташаванда дар алоқамандӣ бо ғайриимкон будани истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ, дар натиҷаи нуқсондоршавии тасодуфии нақлиёти ҳавоӣ дар давраи суғурта зарар бинад ва нуқсондоршавии мазкур бо шартномаи суғуртаи авиатсионӣ, ки Суғуртакунанда имзо намудааст ва аз рӯи он метавонист пардохт амалӣ гардад дарбар гирифта шавад, ба шарт пардохти мукофоти иловагии суғуртавӣ, шартномаи суғурта метавонад ҷуброни зарархое (фоидаҳои ногирифта), ки дар натиҷаи ғайриимкон будани истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ («аз даст додани истифодабарӣ») ва ё хароҷоти бо иҷрои шартҳои шартномаи суғуртавӣ бо Суғурташаванда ва шахсони ҷабрдида дар натиҷаи ғайриимкон будани истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ дар ҳудуди меъёри уҳдадорӣ мувофақашуда алоқаманд, пешбинӣ карда шавад.

Ҳимояи суғуртавӣ ба шарт пардохт карда мешавад, ки давраи ғайриимкон будани истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ дар алоқамандӣ бо ҳодисаҳои суғуртавӣ аз муҳлати муқаррарнамудаи шартномаи суғурта аз лаҳзаи рух додани ҳодисаи суғуравӣ зиёд бошад (минбаъд «давраи интизорӣ»). Давраи интизорӣ аз лаҳзаи огоҳинамоии Суғуртакунанда дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ ва ё аз лаҳзаи ба таъмир гузоштани нақлиёти ҳавоӣ вобаста аз он ки кадоме аз ҳодисаҳо дертар ба миён омадааст, шурӯъ мешавад. Муҳлати муайяни давраи интизорӣ дар шартномаи суғурта муқаррар карда мешавад.

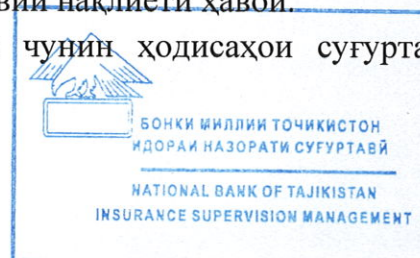
Суғуртакунанда зарарҳои Суғурташавандаро дар алоқамандӣ бо ҳодисаҳои суғуртавӣ, ки дар асоси маблағи ҷуброни дар шартномаи суғуртаи муқарраршуда барои ҳар як шабонарӯзи ғайриимкон будани истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ ва муҳлати умумии ғайриимкон будани истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ, ки аз лаҳзаи ба итмом расидани давраи интизорӣ истисно карда мешавад, аммо на зиёда аз муҳлати бо шартномаи суғурта маҳдудкардашуда мебошад.

6. ХАВҲОИ СУҒУРТАВӢ

6.1. Мутобиқи қоидаи суғурта, хавфҳои суғуртавӣ чунинанд:

- гум кардан, талафоти нақлиёти ҳавоӣ;
- нуқсондоршавии нақлиёти ҳавоӣ;
- гум кардан, талафот ва ё нуқсондоршавии нақлиёти ҳавоӣ.

6.2. Суғурта аз рӯи Қоидаи суғурта ба чунин ҳодисаҳои суғуртави ба миёномада паҳн мегардад:

– хангоми суғуртанамой дар сафар (парвоз) – аз лаҳзаи ба кор даровардани (пахши) муҳаррикҳои нақлиёти ҳавоӣ барои парвоз дар фурудгоҳи парвоз ва то лаҳзаи хомӯш кардани онҳо дар таваккуфгоҳи фурудгоҳи таъинот;

– нисбати агрегати ҷудогона, ки аз нақлиёти ҳавоии суғурташуда ҷудо карда гирифта шудааст – ба шарте, ки чунин агрегат ҳудуди фурудгоҳро тарк накардааст ба нақлиёти ҳавоии дигар васл карда нашудааст ва ё ба ҷои он агрегати нав васл карда нашудааст.

7. ТАРТИБИ МУАЙЯН НАМУДАНИ МАБЛАҒИ СУҒУРТАВӢ

7.1. Дар қисмати суғуртаи молу мулк маблағи суғуртавӣ наметавонад аз арзиши ҳақиқии (арзиши суғуртавӣ) нақлиёти ҳавоӣ, агрегатҳои ҷудогона, таҷҳизот ва таркибҳои техникӣ дар санаи бастани шартномаи суғурта зиёд бошад.

7.1.1. Муайян намудани арзиши суғуртавӣ ҳам нисбати тамоми нақлиёти ҳавоӣ ва ҳам нисбати унсурҳои ҷудогонаи конструктиви он (фюзеляж, қанотҳо, муҳаррик ва ғ.) ва таҷҳизоти махсус (таҷҳизоти парвоз, ҳаракат ва ғ.) амалӣ карда мешавад.

7.1.2. Шартномаи суғурта метавонад суғуртаи флоти Суғурташавандаро дар базаи арзиши миёнаи солонаи флоти мазкури Суғурташаванда пешбинӣ намуда бошад.

7.1.3. Нисбати қисмҳои эҳтиётӣ дар асоси аризаи Суғурташаванда маблағи миёна, ки зери таваккал, дар рӯзи охирини ҳар моҳ дар муддати давраи суғурта ба назар гирифташаванда, Суғурташаванда маблағҳои маҷмӯи зери таваккал аз рӯи ҳамаи ҷойҳои будубоши қисмҳои эҳтиётӣ дар ҳолати рӯзи охирини ҳар моҳ ишора менамояд. Маблағҳои маҷмӯӣ ҳам карда мешаванд ва сипас ба шумораи моҳҳо аз рӯи Шартнома тақсим карда мешаванд. Суғурташаванда уҳдадор аст баҳисобгирии тамоми молу мулки суғурташуда, аз он ҷумла аз рӯи арзиши ҳар як воҳиди онро пеш барад.

7.1.4. Молу мулк метавонад ба маблағи суғуртавии ҳам ҳаҷми арзиши суғуртавии он ва ҳам ҳаҷм ҳиссаи муайяннамудаи ин арзиш суғурта карда шавад.

7.1.5. Хангоми суғуртанамоии молу мулк маблағи суғуртавии агрегати пешбинӣ шудааст, яъне маблағи суғуртавӣ аз рӯи объекти суғурта ба ҳаҷми пардохти амалигардидаи суғуртавӣ кам карда мешавад.

7.2. Дар қисмати суғуртаи уҳдадории шахрвандӣ ҳаҷми маблағи суғуртавӣ (меъёрҳои уҳдадории суғуртавӣ) бо созиши тарафҳо муайян карда мешавад.

7.2.1. Дар ҳудуди маблағи суғуртавӣ шартномаи суғурта метавонад маблағҳои ҷудогонаи суғуртавӣ (меъёрҳои ҷуброн) муқаррар карда бошад:

– нисбати расонидани зарар ба ҳаёт ва саломатии як ва ё якчанд шахсони воқеӣ;

– нисбати расонидани зарар ба молу мулки ҳар кадом ҳаҷми шахсони воқеӣ ва ё шахсони ҳуқуқӣ.

7.2.2. Ҳангоми суғуртанамоии уҳдадории шахрвандӣ маблағи ғайриагрегати суғуртавӣ пешбинӣ шудааст, яъне маблағи суғуртавӣ ба ҳаҷми пардохти суғуртавии амалигардида кам карда намешавад.

7.3. Дар қисмати суғуртаи аз даст додани истифодабарии маблағи суғуртавӣ аз рӯи созиши тарафҳо дар асоси ҳаҷми эҳтимолии зарари эҳтимолӣ (даромадҳои нагирифта) аз ғайримкон будани истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ ва ҳаҷми эҳтимолии хароҷот, ки ба иҷрои уҳдадориҳои шартномавӣ аз тарафи сеюм пешбинӣ шудааст, муқаррар карда мешавад.

7.3.1. Ҳаҷми зарари эҳтимолӣ (даромадҳои нагирифта) дар асоси ҳаҷми даромади миёнаи ҳармоҳаи суғурташаванда дар давраи вақте, ки ба 12 моҳ баробар аст ва пеш аз бастанӣ шартномаи суғурта меистад, муайян карда мешавад. Дар ин ҳолат, агар суғурташаванда тавонад ки ҳуҷҷатан маблағи эҳтимолии даромаде, ки ва аз истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ дар давраи суғурта мегирад, тасдиқ намояд, онгоҳ маблағи суғуртавӣ дар ҳаҷми ҳамаи даромад муайян карда мешавад.

8. ТАРИФИ СУҒУРТАВӢ

8.1. Меёри тарифӣ дар асоси меёрҳои тарифии ибтидоӣ бо дарназардошти шартҳои мушаххаси суғуртавӣ муқаррар карда мешавад.

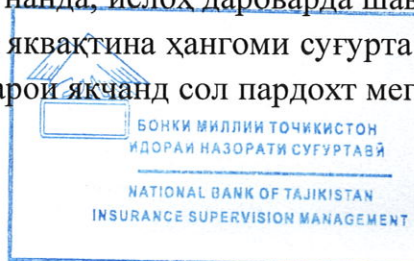
8.2. Ҳангоми муайян намудани ҳаҷми мукофоти суғуртавӣ, ки бояд ба Суғурташаванда аз рӯи Шартномаи суғурта пардохт гардад, Суғуртакунанда тарифҳои бо мақоми назорати суғуртавӣ мувофиқакардашударо истифода мебарад, ки дар асоси он мукофоти аз ҳар воҳиди маблағи суғуртавӣ ситонидашаванда бо дарназардошти маълумотҳои пешниҳодкардаи Суғурташаванда оид ба хусусиятҳои хоси дараҷаи хавф муқаррар карда мешавад.

8.3. Дар баробари ин вобаста аз дараҷаи хавф (намуди фаъолияти Суғурташаванда, таърихи ба ӯ пешниҳод намудаи даъвоҳо оид ба додани товод зарар (таърихи зарар), ҳаҷм ва сохтори зарарҳои пештар баамалномада, базаи муайянкунии маблағи суғуртавӣ (меёри ҷуброни зарар ва омилҳои дигар, ки аз тарафи Суғуртакунанда ҳангоми амалӣ намудани сиёсати андеррайтерӣ ва тарифӣ мадди назар гирифта мешавад), Суғуртакунанда ҳуқуқи ба меёри тарифӣ аз рӯи Шартномаи мушаххаси суғурта коэффитсиентҳои тасҳеҳӣ (баланд ё паст) – ро истифода барад. Паст ё баланд намудани тарифи суғуртавӣ ҳам бо тартиби ташақкул додани истифодабарии коэффитсиентҳои тасҳеҳӣ, ҳам дар асоси нишондиҳандаҳои таҳфиф ва иловакунӣ ба нархи ибтидоӣ амалӣ шуда наметавонад.

9. МУКОФОТИ СУҒУРТАВӢ

9.1. Мукофоти суғуртавӣ нисбати ҳар яке аз таваккалҳои барои суғурта истифодабаранда муқаррар карда мешавад ва метавонад вобаста аз омилҳои таваккали аз ҷониби мутахассисон муайянкунанда, ислоҳ дароварда шавад.

9.2. Мукофоти суғуртавӣ бо пардохти яквақтина ҳангоми суғурта ба муҳлати як сол ва ё ҳамасола ҳангоми суғуртакунӣ барои якчанд сол пардохт мегардад.

Дар Шартномаи суғурта тарафҳо метавонанд тартиби муҳлатноки пардохти мукофоти суғуртавӣ муқаррар кунанд.

9.3. Агар мутобиқи Шартномаи суғурта мукофоти суғуртавӣ дар якчанд марҳилаҳо пардохт карда шавад ва дар лаҳзаи муқаррар кардани ҳолатҳои бо он алоқаманд, ки маблағи суғуртавӣ аз арзиши суғуртавӣ баланд аст, он нопурра ворид карда шудааст, ҳаққи суғуртавии боқимонда бояд дар ҳаҷми, баробарҳаҷми камшудаи ҳаҷми маблағи суғуртавӣ пардохт карда шаванд.

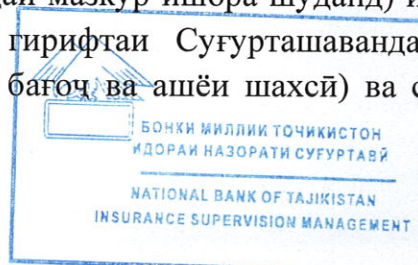
9.4. Мукофоти суғуртавӣ ба таври ғайринақдӣ ба сураҷхисоби Суғуртакунанда дар муддати 5 рӯзи бонкӣ аз рӯзи ба имзо расидани Шартномаи суғурта пардохт карда мешавад, агар Шартнома ҳолати дигарро пешбинӣ накарда бошад. Ҳангоми суғурта ба муддати якчанд сол ҳаққи навбатии солоне дар муддати як моҳ гузаронида мешавад, ки аз соли суғуртавии навбатӣ пештар аст, агар Шартномаи суғурта ҳолати дигарро пешбинӣ накарда бошад.

10. ТАРТИБИ БАСТАН ИҚРО ВА ҚАТЪ НАМУДАНИ ШАРТНОМАҲОИ СУҒУРТАВӢ

10.1. Шартномаи суғурта созиши байни Суғуртакунанда ва Суғурташаванда мебошад, ки тибқи он Суғуртакунанда уҳдадор мешавад ҳангоми руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ пардохти ҷуброни суғуртавиرو ба Суғурташаванда (Ҷоидагиранда), инчунин ба шахсони зарардида (Ҷоидагирандаҳо), ки дар назди онҳо Суғурташаванда уҳдадории маданӣ дорад пардохт намояд, Суғурташаванда бошад, уҳдадор мешавад мукофоти суғуртавиرو (ҳаққи суғуртавӣ) дар муҳлатҳои муқаррарнамудаи Шартномаи суғурта пардохт намояд.

10.2. Шартномаи суғурта дар асоси ариза – пурсишномаи хаттии Суғурташаванда, ки маълумоти заруриро оиди объекти суғурта, маълумот оиди тамоми ҳолатҳои барои муайян намудани дараҷаи таваккал дар бар мегирад, ба имзо расонида мешавад. Қарор оиди қабули таваккали суғурта инчунин метавонад бо назардошти натиҷаҳои (маълумотҳо) экспертизаи зерсуғурта, ки аз ҷониби экспертҳои Суғуртакунанда (ҳангоми зарурат) ва ё аз ҷониби экспертҳои ташкилотҳои беруна, ки аз ҷониби Суғуртакунанда ҷалб гардидаанд, гузаронида мешавад. Дар ҳолати аз ҷониби Суғурташаванда пешниҳод нагаштани маълумоти ишорашуда, Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад аз бастани Шартномаи суғурта бидуни шарҳи сабаб даст кашад.

Дар баробари ариза – пурсишнома Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад аз Суғурташаванда пешниҳоди ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи ҳуқуқи моликият (соҳибӣ, истифода) ба нақлиёти ҳавоӣ (шаҳодатнома оиди бақайдгири давлатии нақлиёти ҳавоӣ) ва ё ҳуҷҷатҳои дигари ивазкунандаи онҳо, ҳуқуқи истифодабарии нақлиёти ҳавоии ишорашуда (сертификати амалкунанда (шаҳодатнома) истифодабаранда ва ё ҳуҷҷатҳои дигаре, ки дар банди 1.4. – и Қоидаи мазкур ишора шуданд) инчунин ҳуҷҷатҳои тасдиқкунанда ҳаҷми уҳдадории гирифтаи Суғурташаванда барои расонидани зарар ба мусофирон (аз он ҷумла бағоч ва ашёи шахсӣ) ва соҳибон

борҳо ва маҳдудиятҳои истифодашавандаи чунин ухдадорӣ (бланкҳои ҷиптаи мусофирӣ, расиди бағоч, шартномаҳо, созишномаҳо) талаб намояд.

Дар ҳолати бастанӣ шартномаи суғурта мутобиқи Қоида, Суғуртакунанда инчунин ҳуқуқ дорад аз Суғурташаванда пешниҳоди ҳуҷҷатҳо, аз он ҷумла ҳисоботи молиявӣ, шартномаҳо бо шахсони сеюм, ки даромади ҳармоҳинаи Суғурташавандаро тасдиқ мекунанд, инчунин маблағи даромади эҳтимолие, ки Суғурташаванда аз истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ дар давраи суғурта мегирад, муайян менамояд.

10.3. Суғуртакунанда танҳо дар ҳолати аз ҷониби Суғурташаванда риоя гардидани ухдадорӣ аз рӯи Қоидаи суғурта ва Шартномаи суғурта, аз он ҷумла риояи ухдадорӣ оиди хабардиҳии ҳолатҳои мутобикаткунанда ва маълумоти пурра оиди объекти суғурта ҳангоми бастанӣ Шартнома, аз рӯи шартнома ухдадор мегардад.

10.4. Далели бастанӣ Шартномаи суғурта метавонад аз ҷониби Суғуртакунанда ба Суғурташаванда интиқол додани полис, ки аз ҷониби тарафайн ба имзо расидааст – Суғурташаванда ва Суғуртакунанда – Шартнома дар намуди ҳуҷҷати ягона, ки мутобиқи қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба танзим дароварда шудааст, тасдиқ карда мешавад.

10.5. Шартномаи суғурта ба ҳар кадом муҳлати байни тарафҳо мувофиқашуда баста мешавад.

10.6. Ҳангоми ба имзо расонидани шартномаи суғурта (полиси суғуртавӣ) Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад муҳри факсимилии (бо ёрии воситаҳои нусхабардории механикӣ, электронӣ ё дигар восита) Суғуртакунанда ва имзои шахсоне, ки аз номи Суғуртакунанда ваколатдор мебошанд шартномаҳои суғурта, аз ҷумла тағйири иловаҳо ва замимаҳо ба онҳоро имзо намоянд, истифода намояд.

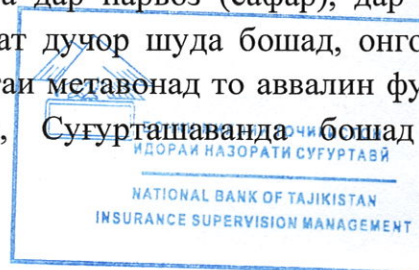
Муҳри факсимилии Суғуртакунанда ва имзоҳои шахсони ваколатдори Суғуртакунанда дар шартномаҳои суғурта (полиси суғуртавӣ) ва замимаҳои онҳо, инчунин ҳуҷҷатҳои иловагии онҳо (мактубҳо, санадҳо, аризаҳо ва ғ.), аналоги муҳри Суғуртакунанда ва имзои дастии шахсони ваколатдори Суғуртакунанда мебошанд.

Аризаи суғурта ё шартномаи суғурта (полиси суғуртавӣ) – ро имзо намудани Суғурташаванда бо розигии ӯ барои истифодаи имзои факсимилии Суғуртакунанда ҳангоми ба имзо расонидани шартномаи суғурта тасдиқ мегардад.

10.7. Шартномаи суғурта аз санаи пардохти мукофоти суғуртавӣ ва ё аъзоҳаққи аввалин, қувваи қонунӣ мегирад, агар дар Шартномаи суғурта дигар ҳолатҳо пешбинӣ нашуда бошанд.

10.8. Давраи амали суғуртаро шартномаи суғурта муқаррар менамояд.

Агар нақлиёти ҳавоие, ки дар шартномаи суғурта ишора карда шудааст, дар лаҳзаи ба итмом расидани муҳлати суғурта дар парвоз (сафар), дар фурудгоҳи эҳтиётӣ қарор дошта бошад ва ё ба фалокат дучор шуда бошад, онгоҳ муҳлати пештар муқаррарнамудаи шартномаи суғуртаи метавонад то аввалин фурудгоҳи ин нақлиёти ҳавоӣ тамдид карда мешавад, Суғурташаванда бояд ба

Суғуртакунанда аъзоҳаққи иловагии суғуртавино баробарҳаҷм ба муҳлати тамдида шартномаи суғурта пардохт намоёд.

Ҳангоми суғуртанамоеи дар сафар уҳдадории Суғуртакунанда, агар дар шартномаи суғуртаи гуфтугузор нашуда бошад, аз лаҳзаи ба кор даровардани муҳаррикҳо дар фурудгоҳи парвоз шурӯш шуда, дар лаҳзаи хомӯш кардани муҳаррикҳо дар таваккуфгоҳи фурудгоҳи расиш ба итмом мерасад.

10.9. Дар давраи амали шартномаи суғурта Суғурташаванда (Ҷоидагиранд) уҳдадор аст ба Суғуртакунанда оиди тағйиротҳои арзишноки ба ӯ маълумшудаи ҳолатҳо, ки ба Суғуртакунанда ҳангоми бастани шартнома хабар дода шудааст, хабар диҳад.

Ба ҳайси ҳолатҳои тағйирёбандаи арзишнок ба ҳар ҳолат, тағйиротҳое, ки дар шартномаи суғурта, ариза – пурсишнома дар суғурта дар Ҷоидаи суғурта гуфтугузор шудаанд, эътироф карда мешаванд, аз он ҷумла ҳар кадом тағйирот дар ҷаъолияти Суғурташаванда, ки метавонад ба дараҷаи ақлона аз ҷониби Суғуртакунанда ҳамчун тағйирёбие, ки таваккало аз нуқтаи назари дараҷаи он (бузургӣ) ва эҳтимолият, ва ё ҳамчун тағйирот зиёд мегардонад ва имкони паст кардани имконияти барқароркунии Нақлиёти ҳавоӣ ва ё интиқоли ҳуқуқҳои регрессивии Суғуртакунандаро паст мегардонад, фаҳмида мешавад.

Махсусан зери мафҳуми тағйиротҳои арзишнок чунин фаҳмида мешавад:

- амалинамоеи парвозҳо дар кишварҳое, ки аз меъёрҳои ҷуғрофии дарбаргирии суғуртавӣ мутобиқи Шартномаи суғурта соқит карда шудаанд, инчунин парвозҳо дар кишварҳое, ки мутобиқи Шартномаи суғурта соқит карда нашудаанд, аммо онҳое ки дар санаи амалинамоеи парвоз ҳодисаҳое имкон доранд, ки метавонанд аз ҷониби Суғуртакунанда ҳамчун ҳодисаи дараҷаи баланд ва ё зудии таваккалоҳои суғурташуда тафсир карда шаванд;

- баромадан аз ҳудудҳои дар шартномаи суғурта мувофақашудаи меъёрҳои ҷуғрофӣ, берун рафтан аз хатсайрҳои дар шартномаи суғурта шартгузоришуда;

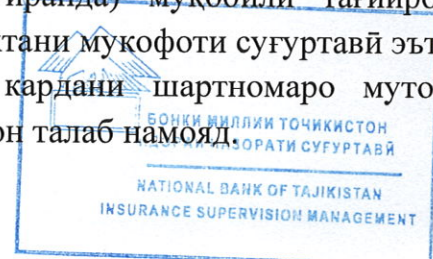
- тағйирёбии дигаршавии конструктивӣ, ки ба тағйирёбии намуди нақлиёти ҳавоӣ оварда расонидааст;

- таъхири сафар;

- ба ҷои дигар бурдани нақлиёти ҳавоӣ барои фуруш, аз ҳисоб баровардан, интиқол додан барои таъмир, иҷора/лизинг, парвозҳои намоишӣ, санҷишҳо.

Ҳабар оид тағйирёбии таваккали суғуртавӣ метавонад ба Суғуртакунанда дар ҳар кадом шакли дастрас (ба воситаи алоқаи телефонӣ, факсимилӣ, телеграфӣ, электронӣ, почтавӣ ва ё бевосита), бо тасдиқи минбаъда расонида мешавад.

10.10. Суғуртакунандае, ки оиди ҳолатҳои ба баландшавии таваккали суғуртавӣ овардарасонида, ҳуқуқ дорад тағйиротҳои шартҳои шартномаи суғурта ва ё пардохти мукофоти иловагии суғуртавино баробарҳаҷм ба баландшавии таваккал талаб намоёд. Агар Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) муқобили тағйиротҳои шартҳои шартномаи суғурта ва ё иловатан пардохтани мукофоти суғуртавӣ эътироз намоёд, Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад бекор кардани шартномаро мутобиқи қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон талаб намоёд.

10.11. Шартҳои шартномаи суғурта метавонанд дигар карда шаванд ва ё бо созиши тарафҳо аз рӯи тартиби пешбиниамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон илова ворид карда шаванд. Ҳар кадом тағйирот ва иловаҳо ба Шартномаи суғурта танҳо дар он ҳолат амал менамоянд, ки агар онҳо ба таври хаттӣ ба расмӣ дароварда шуда аз ҷониби тарафҳои шартномаи суғурта ба имзо расидаанд.

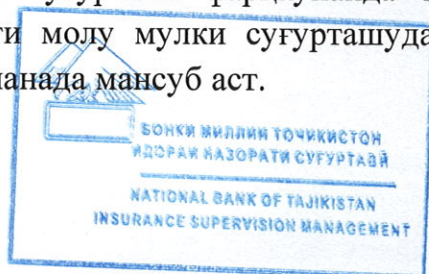
10.12. Суғуртакунанда метавонад бо мақсади азнавсуғуртакунии дар шартномаҳои суғурта шартҳоеро, ки ба стандартҳо ва таҷрибаи байналмилалӣ азнавсуғуртакунии мутобикат мекунанд, истифода намояд.

10.13. Шартномаи суғурта дар чунин ҳолатҳо қатъ карда мешавад:

- ба итмом расидани муҳлати амали он;
- аз ҷониби Суғуртакунанда ба пуррагӣ иҷро намудани ухдадорӣҳо аз рӯи Шартнома;
- бо талаби Суғуртакунанда дар ҳолати аз ҷониби Суғурташаванда напардохтани мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) дар муҳлатҳои муқаррарнамудаи шартнома;
- барҳамдиҳӣ ва ё азнавташкилшавии Суғурташаванда, агар қабулкунандаи ҳуқуқ таъин нашуда бошад, инчунин ба ҷуз ҳолатҳо иваз шудани Суғурташаванда дар шартнома;
- барҳамдиҳӣ ва ё азнавташкилшавии Суғуртакунанда, агар қабулкунандаи ҳуқуқ таъин нашуда бошад;
- қувваи қонунӣ гирифтани қарори суд оиди бегътибор эътироф намудани шартномаи суғурта;
- қатъ гардидани фаъолияти Суғурташаванда аз рӯи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ, амалинамоии ҳамлу нақли ҳавоии мусофирон, бағоч, борҳо ва почта;
- бо созиши Тарафҳо;
- дар дигар ҳолатҳое ки қонунгузориҳои амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст.

10.14. Оиди нияти пеш аз муҳлат қатъ кардани шартномаи суғурта тарафҳо ухдадоранд ҳамдигарро на дертар аз 30 рӯз то санаи эҳтмолии қатънамоии шартномаи суғурта огоҳ намоянд, агар шартномаи суғурта ҳолати дигарро пешбинӣ накарда бошад.

10.15. Шартномаи суғурта метавонад то расидани муҳлате, ки мутобиқи он баста шудааст қатъ карда шавад, агар баъди қувваи қонунӣ гирифтани он имконияти руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ аз байн рафта бошад ва мавҷудияти таваккали суғуртавӣ бо ҳолатҳои аз ҳолатҳои суғуртавӣ фарқкунанда қатъ гардидааст. Ба чунин ҳолатҳо махсусан талафоти молу мулки суғурташуда бо сабабҳои аз руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ фарқкунанда мансуб аст.

11. ҲУҚУҚҶ УХДАДОРИҶОИ ТАРАФҶО

11.1. Суғурташаванда ҳуқуқ дорад:

11.1.1. Бо Қоидаҳо то бастани шартномаи суғурта шинос шавад

11.1.2. Шахсони воқеӣ ва ё шахсони ҳуқуқиро (Ҷоидагирандагон) барои гирифтани пардохти ҷуброни суғуртавӣ ҳангоми бастани шартномаи суғурта таъин намояд, инчунин онҳоро иваз намояд ва ё дар муддати муҳлати амали он соқит намояд. Ҷоидагиранда наметавонад бо шахсони дигар баъди он ки вай ягон ухдадориро аз рӯи Шартномаи суғурта иҷро намуд ва ё ба Суғуртакунанда талаб оиди пардохти суғуртавӣ пешниҳод намуд, иваз карда намешавад.

11.1.3. Иваз кардани (бе огоҳии пешакии Суғуртакунанда оиди ворид намудани тағйирот ба шартномаи суғуртаи амалкунанда) агрегатҳои нақлиёти ҳавоӣ аз рӯи намуд ва таъиноти ҳаммонанди он ба шартҳои нигоҳ доштани арзиши умумии суғуртавии нақлиёти ҳавоӣ ва ё ҳангоми нигоҳ доштани тақсимои фоида, инчунин агрегатҳое, ки шартномаи суғурта муқаррар намудааст.

11.1.4. Бо созиш бо Суғуртакунанда таъин намояд, иваз намояд ва ё шахсоне, ки ухдадорӣ онҳо мутобиқи шартномаи суғуртаи амалкунанда суғурта шудааст, дар муддати муҳлати амали он то рух додани ҳодисаи суғуртавӣ, соқит намояд.

11.1.5. Бо ҳуҷҷатҳое, ки қобилияти ҳуқуқӣ ва пардохтпазирии Суғуртакунандаро тасдиқ менамоянд, шинос шавад.

11.1.6. Нақлиёти ҳавоии иловагиро дар асоси шартҳои шартномаи суғуртаи амалкунанда дар муддати муҳлати амали он суғурта намояд ва ё аз шартномаи суғуртаи амалкунанда нақлиёти ҷудогонаро мутобиқи «Дастурамал оиди илова кардан ва баровардани нақлиёти ҳавоӣ (AVN 19A)» соқит намояд.

11.1.7. Аз дигар ҳуқуқҳои муқаррарнамудаи Қоидаи мазкур, Шартномаи суғурта ва қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистонро бархӯрдор аст.

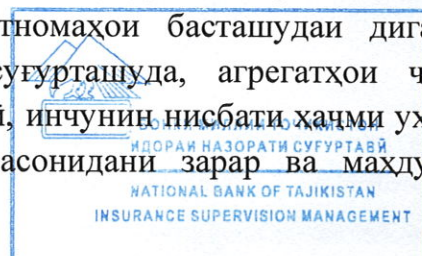
11.2. Суғурташаванда ухдадор аст:

11.2.1. Ҳангоми бастани шартномаи суғурта ба Суғуртакунанда тамоми маълумотро оиди хусусиятҳои нақлиёти ҳавоӣ, ки беҳатарии парвозҳоро паст мегардонад, инчунин оиди тамоми шартномаҳои суғурта басташуда ва ё басташаванда нисбати нақлиёти ҳавоии мазкур хабар диҳад.

11.2.2. Ҳангоми бастани шартномаи суғурта ба Суғуртакунанда оиди тамоми ҳолатҳои ба вай маълум, ки барои баҳогузори таваккали суғуртавӣ арзишнок хабар диҳад ва ба Суғуртакунанда оиди тағйироти онҳо дар муддати муҳлати амали шартномаи суғурта маълумот диҳад.

11.2.3. Ба Суғуртакунанда оиди тағйиротҳои ҳуқуқ барои соҳибият, фармонравӣ ва истифодаи молу мулкӣ суғурташуда, инчунин оиди манфиатҳои шахсони воқеӣ ва шахсони ҳуқуқӣ нисбати объекти суғурта маълумот диҳад.

11.2.4. Ба Суғуртакунанда оиди шартномаҳои басташудаи дигар ва ё басташаванда нисбати нақлиёти ҳавоии суғурташуда, агрегатҳои ҷудогона, қисмҳои эҳтиётӣ, таҷҳизот ва таркиби техника, инчунин нисбати ҳанми ухдадорӣ ба худ гирифтаи Суғурташаванда барои расонидани зарар ва маҳдудиятҳои

истифодашавандаи чунин ухдадорӣ дар муддати 30 рӯз то ибтидои амали онҳо хабар диҳад.

11.2.5. Шартҳои зарураро ба Суғуртакунанда барои аз ҷониби ӯ гузронидани чорабиниҳо (азназргузаронӣ, экспертизаи нақлиёти ҳавоӣ, агрегатҳои чудоғона, қисмҳои эҳтиётӣ, таҷҳизот ва таркибҳои техникӣ, тафтиши шартҳои хизматрасониҳои техникӣ он ва истифодабарии, иштирок дар тафтиши ҳодисаҳои суғуртавӣ ва ғ.), созмон диҳад, ҳуқуқ оиди пешниҳоди манфиатҳои Суғурташавандаро дар гуфтушунидҳо ва равандҳои судӣ, ки бо бастани шартномаи суғурта ва иҷрои он дар муҳлати амали он вакилӣ намояд.

11.2.6. Талаби роҳбарият (супоришҳо) оиди ҳаракати авиатсионӣ техникаи парвоз, истифодабарии парвоз ва хизматрасонии нақлиёти ҳавоӣ, агрегатҳои чудоғона, таҷҳизот ва таркибҳои техникӣ, риоя намояд, ба таври автоматикӣ тамоми ҳуҷҷатгузорию оиди суғуртаи молу мулк, ки бо Қоидаҳои амалкунанда талаб карда мешаванд пеш барад ва ин ҳуҷҷатҳоро бо дархости Суғуртакунанда ва ё намояндаи он пешниҳод намояд.

11.2.7. Фавран ба Суғуртакунанда дар бораи тамоми тағйиротҳои арзишноки ба дараҷаи таваккали истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ таъсир расонанда хабар диҳад: ворид кардани дигаркунии сохторӣ, ки ба тағйирёбии намуди нақлиёти ҳавоӣ, баромадан аз ҳудудҳои меъёрҳои чуғрофии мувофиқашуда, баромадан аз ҳатсайри мувофиқашудаи шартномаи суғурта ва ё таъхири парвоз (ҳангоми суғуртанамои сафари муайян), ронда бурдан барои фурӯш, соқит кардан аз номгӯй ба таъмир ва ғ. хабар диҳад.

11.2.8. Ҳангоми рух додани ҳодиса бо молумулки суғурташуда:

- фавран чораҳоро оиди паст кардани зарарҳои, бо ҳодиса алоқамандро андешад;

- фавран ба мақомоти бехатарии парвозҳо оиди рух додан ҳодиса бо нақлиёти ҳавоӣ барои таъин намудани комиссия тафтишотӣ, хабар диҳад;

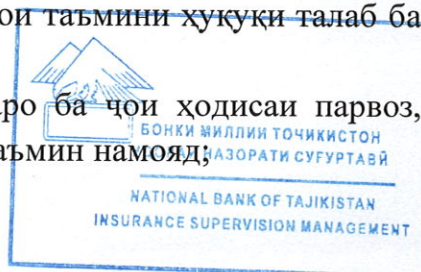
- фавран дар давоми се рӯз (72 соат) дар бораи ба амал омадани ҳодисаи суғуртавӣ бо қайди тамоми ҳолатҳои сар задани ҳодисаи суғуртавӣ бо ҳама гуна воситаи дастрас ба Суғуртакунанда хабар расонад. Тамоми хабарҳо дар бораи ҳодисаҳое, ки аломати ҳодисаи суғуртавӣ доранд дар шакли хаттӣ ва ё электронӣ бо имзои Суғурташаванда ё намояндаи ваколатдори ӯ, ки муфассал дар бораи тамоми ҳолатҳои сар задани чунин ҳодиса огоҳӣ дорад;

- ба Суғуртакунанда тамоми маълумоти минбаъда оиди ҳодиса хабар диҳад;

- бо Суғуртакунанда тамоми чорабиниҳо оиди барқароркунии нақлиёти ҳавои зарардида, агрегатҳои он, қисмҳои эҳтиётӣ, таҷҳизот ва таркибҳои техникӣ он мувофақа намояд;

- чораҳои оиди чамъ намудан ва интиқоли ҳуҷҷатҳои зарура оиди ҳодисаи суғуртавӣ ба Суғуртакунанда, аз он ҷумла барои таъмини ҳуқуқи талаб ба тарафи гунаҳкор андешад;

- дастрасии намояндаи Суғуртакунандаро ба ҷои ҳодисаи парвоз, шинос шудан бо тамоми маводҳои зарураи комиссия таъмин намояд;

– ба Суғуртакунанда иқтибоси тасдиқшударо аз санади тафтишот оиди ҳолатҳо ва талафоти ба нақлиёти ҳавоӣ расонидашударо пешниҳод намояд;

– ягон намуди эътирофкунии уҳдадорӣ накунад, ягон намуди уҳдадории бевосита ва ё бавосита оид қонун намудани талаботҳои шахсони ҷабрдида қабул нанамояд ва ягон намуди пардохтҳоро бе розигии хаттии Суғуртакунанда амалӣ нанамояд;

– бо Суғуртакунанда интиҳоби корхонаи таъмири оиди бартараф кардани оқибатҳои ҳодисаи суғуртавӣ мувофиқа намояд;

– ба таври бояду шояд ба расмӣ даровардан ва супоридани ҳуҷҷатҳоро таъмин намояд: ба мусофир – чиптаи мусофирӣ ва расиди бағоч (ва ё ҳуҷҷатҳои ивазкунандаи онҳо) то ҳамлу нақли ҳавоӣ, ба соҳиби бор – борхат то бор кардани бор ба нақлиёти ҳавоӣ, ба шарте, ки ҳар кадом мусофир (инчунин бағочи бақайдгирифташуда ва ашёҳо дар назди мусофир қарор дошта бошанд) ва ё ҳар кадом бор ва почтае, ки бо нақлиёти ҳавоӣ бар ивази пардохт интиқол дода мешаванд, мутобики шартномаи ҳамлу нақл (бо чиптаҳои мусофирӣ, расидҳои бағоч ва борхатҳо), ки ҳаҷми уҳдадории ба худ қабулкунандаи Суғурташаванда барои расонидани зарар ба мусофирон (аз он ҷумла бағоч ва ашёе, ки дар назди мусофир қарор дорад) ва маҳдудиятҳои қабулшавандаи ин уҳдадорӣ тасдиқ менамоянд. Огоҳонидани шахсони ҷабрдида (Ҷоидагирандагон) оиди ҳуқуқи онҳо барои муроҷиат намудан ба Суғуртакунанда бо ариза оиди пардохти ҷуброни суғуртавӣ.

11.2.9. Дигар уҳдадориҳои муқаррарнамудаи Қоидаи мазкур, Шартномаи суғурта ва қонунгузориҳои амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистонро иҷро намояд.

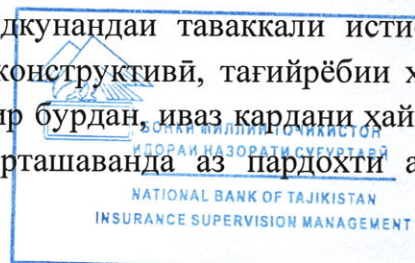
11.3. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад:

11.3.1. Ҳангоми бастанӣ шартномаи суғуртаи нақлиёти ҳавоӣ, қисмҳои эҳтиётӣ, таҷҳизот ва таркибҳои техникӣ, ки ҷои ба суғурта мебошанд аз назар гузаронад, ҳуҷҷатгузорию, ки ба нақлиёти ҳавоӣ мансуб аст, ҳуҷҷатҳои дигари ба Суғуртакунанда барои баҳогузорию таваккали суғуртавӣ ва муайян кардани шартҳои суғурта зарураро омӯзад.

11.3.2. Дар тадқиқоти ҳодисаҳои суғуртавӣ иштирок намояд ва корҳои дигари бо иҷрои шартномаи суғурта дар муддати муҳлати амали он алоқамандро амалӣ намояд.

11.3.3. Экспертро барои гузаронидани тадқиқоти суғуртавӣ бо мақсади муқаррар кардани далели ҳодисаи суғуртавӣ ва муайян намудани ҳаҷми зарар таъин намояд, ширкати ҳуқуқиро барои намояндагии манфиатҳои Суғурташаванда дар раванди судӣ таъин намояд.

11.3.4. Ҳаҷми мукофоти суғуртавино тағйир диҳад ва аз Суғурташаванда гузаронидани аъзоҳакии иловагии суғуртавино ба суратҳисоби Суғуртакунанда ҳангоми ба миён омадани далелҳои баландкунандаи таваккали истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ (гузаронидани дигаркунии конструктивӣ, тағйирёбии хатсайрҳои парвоз, ба ҷои дигар барои фуруш ва ё таъмир бурдан, иваз кардани ҳайати парвоз ва ғ.) талаб намояд. Даст кашидани Суғурташаванда аз пардохти аъзоҳакии

иловагии суғуртавӣ ба Суғуртакунанда ҳукуқи бекор кардани шартнома ибтидоан аз лаҳзаи тағйирёбии дараҷаи таваккали истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ медиҳад.

11.3.5. Ба гуфтушунидҳо ва созишномаҳо оиди ҷуброни зарарҳои, ба Суғурташаванда расонидашуда ворид шавад (шахсони Суғурташуда), инчунин парвандаҳои бо ин алоқамандро пеш барад.

11.3.6. Пардохти ҷуброни суғуртавино барои равшан кардани ҳолатҳои рух додани ҳодисаи дорои аломати ҳодисаи суғуртавӣ, гурӯҳбандии ҳодисаи мазкур ва муқаррар кардани шакли гуноҳ ба таъхир гузорад.

11.3.7. Аз дигар ҳукукҳои муқаррарнамудаи Қоидаи мазкур, Шартномаи суғурта ва қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистонро бархӯрдор аст.

11.4. Суғуртакунанда уҳдадор аст:

11.4.1. Дар ҳолати аз ҷониби Суғурташаванда гум кардани шартномаи суғурта ва ё полиси суғуртавӣ (сертификат) ба ӯ нусхаи дуҷуми онро диҳад.

11.4.2. Дар ҳолати аз ҷониби Суғурташаванда гузаронидани ҷорабиниҳои пасткунандаи таваккали рух додани ҳодисаи суғуртавӣ ва ҳаҷми зарари эҳтимолии оиди объекти суғурта, ва ё дар ҳолати баландшавии арзиши ҳақиқии он бо аризаи Суғурташаванда шартномаи суғуртаро бо дар назардошти ин уҳдадорихо аз нав ба имзо расонад.

11.4.3. Дар асоси ҳуҷҷатҳои пешниҳоднамудаи Суғурташаванда ва дар муҳлатҳои муқаррарнамудаи шартномаи суғурта, Санади суғуртавӣ дар бораи ҳодисаи суғуртавӣ тартиб диҳад ва ё ба Суғурташаванда оиди даст кашидан аз пардохти суғуртавӣ бо ишора намудани сабабҳои дасткашӣ ба таври хаттӣ ирсол намояд.

11.4.4. Ҳангоми ҳодисаи суғуртавӣ пардохти суғуртавино дар муҳлати муқаррарнамудаи шартномаи суғурта амалӣ намояд.

11.4.5. Харочоти, амалинамудаи Суғурташавандаро ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ барои пешгирӣ ва ё кам кардани зарари объекти суғурта ҷуброн намояд.

11.4.6. Дигар уҳдадорихои муқаррарнамудаи Қоидаи мазкур, Шартномаи суғурта ва қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистонро иҷро намояд.

12. МУАЙЯН НАМУДАНИ ҲАҶМИ ЗИЁН Ё ЗАРАР

12.1. Аз рӯи Қоидаи суғурта ба ҳодисаҳои суғуртавӣ нуқсондоршавие, ки бо равандҳои корӣ, ки дар агрегатҳо амалӣ карда мешаванд мансуб нестанд, инчунин бо сарбориҳои истифодабарии муқаррарӣ ба миёномада, маҳз:

а) нуқсондоршавӣ ва аз кор баромадани агрегатҳои ҷудогона (низомҳо), ки дар натиҷаи фарсудашавии онҳо ва кӯҳнашавӣ дар раванди истифодабарӣ, нуқсонҳо ва амали кормандони раванд ва омилҳои мувофиқаткунанда ба миён омадаанд, агар оқибати чунин нуқсонҳо ва аз кор баромаданҳо дар дохили ин агрегатҳо (низомҳо) ҷойгир шуда бошанд;

б) нуқсондоршавии ҷузъҳои ҷудогонаи агрегатҳо, ки хусусияти ҷамъшаванда ва ё хуруҷкунандаи (сӯрохиҳои мондашавӣ, коррозия, ба қабат ҷудошавӣ ва ғ.), ки бо таъсири шартҳои истифодабарӣ ва сарбориҳо алоқаманд аст;

в) нуқсондоршавии маконӣ (пачакшудаҳо ва барҷастагиҳо) шонаҳои компрессор муҳаррик, тирҳои ҳавоӣ, унсурҳои рӯйпӯши беруна ва дигар агрегатҳои нақлиёти ҳавоӣ, агар онҳо сабаби ҳодисаи муайяни бақайдгирифташудаи нақлиёти ҳавоӣ набоянд;

г) носозихое, ки ҳангоми иҷрои корҳои батартибандозӣ ва азназаргузаронии баъди парвозӣ ошкор карда шудаанд, агар исботи санаи аниқ ва вақти ҷои гирифтани нуқсонҳо ғайриимкон бошад.

д) Агар дар натиҷаи сабабҳои дар Қоида ишорашуда, талафоти нақлиёти ҳавоӣ ва ё нуқсондоршавии агрегатҳои дигар ва унсурҳои нақлиёти ҳавоӣ ба миён ояд, онгоҳ ин ҳодисаҳо ҳамчун ҳодисаи суғуртавӣ баррасӣ карда мешаванд.

12.2. Суғуртакунанда бо мақсади содда гардонидани раванди пардохтҳои суғуртавӣ ва ҷубронҳои суғуртавӣ дар ҳолати зарурӣ метавонад, пардохтҳои суғуртавӣ ва ҷубронҳои суғуртавино то 100 (сад) нишондиҳанда барои ҳисобҳо дар асоси санадҳои суғуртавии дохилӣ (бидуни ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи мақомоти дахлдор) амалӣ намояд.

13. ТАРТИБИ МУАЙЯНКУНИИ МАБЛАҒИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ (ПАРДОХТИ ҶУБРОНИ СУҒУРТАВӢ)

13.1. Ба маблағи ҷуброни суғуртавӣ вобаста аз зарари равонидашуда дохил мегарданд:

13.1.1. Дар қисмати суғуртаи нақлиётҳои ҳавоӣ:

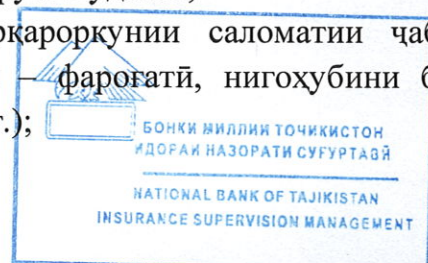
– бо таваккали нуқсондоршавии нақлиёти ҳавоӣ (агрегати ҷудогонаи он), ки дар шартномаи суғурта ишора шудааст, дар натиҷаи талафот ва ё нуқсондоршавии он зарар ҷуброн карда мешавад;

– бо таваккали ба миён омадани зарарҳо (даромадҳои ногирифта), ки бо ғайриимкон будани истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ ва/ё хароҷоти, бо иҷрои шартҳои шартномаи байни Суғурташаванда ва шахсони ҷабрдида дар натиҷаи ғайриимкон будани истифодабарии нақлиёти ҳавоӣ дар натиҷаи нуқсондоршавии он («гум кардани истифодабарии» нақлиёти ҳавоӣ) ба миён омадааст ҷуброн карда мешавад.

13.1.2. Дар қисми зараре, ки ба ҳаёт ва саломатии мусофирон нақлиёти ҳавоӣ:

– даромаде, ки ҷабрдида бинобар сабаби гум кардани қобилияти корӣ ё ин ки кам шудани он дар натиҷаи маъҷуб шудан ё дигар вайроншавии саломатӣ, дар тамоми давраи гум кардани қобилияти корӣ маҳрум шудааст;

– хароҷотҳои иловагӣ, ки барои барқароркунии саломатии ҷабрдида заруранд (хӯроки серғизо, табобати санаторӣ – фарогатӣ, нигоҳубини бегона, гузоштани узвҳои сунъӣ, хароҷоти нақлиётӣ ва ғ.);

– қисми даромаде, ки дар сурати ба ҳалокат расидани ҷабрдида шахсони ғайри қобили меҳнати дар таъминоти ӯ қарордошта ё ҳуқуқи гирифтани таъминоти ӯ буда дар давраи мутобиқи талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайяншуда, маҳрум гардидаанд;

– харочоти дафн дар сурати ба ҳалокат расидани ҷабрдида.

13.1.3. Дар қисми зарари ба бағоч ва дигар молу мулки мусофирони нақлиёти ҳавоӣ расонидашуда:

– зараре, ки бо нестунобуд сохтан ё вайрон кардани молу мулк ба андозаи арзиши молу мулки несту нобуд шуда ё таъмири (барқароркунии) молу мулки вайроншуда бо нархи он ба санаи бастанӣ шартномаи суғурта.

Аммо пардохтҳо дар доираи меъёри ҷавобгарии Суғурташаванда набояд аз андозаи зараре, ки дар даъвои асоснок муқаррар гардидаи аз тарафи намояндагони Суғуртакунанда, ҷабрдида Шахси сеюм ва Суғурташаванда тартиб дода шудааст ё маблағи даъво аз рӯи ҳалномаи судӣ зиёд бошанд.

13.1.4. Дар қисми пардохтҳои бо гузаронидани тафтиши пешакӣ, муҳофизатҳои судӣ ва ҳаллу фасли даъвоҳои ба Суғуртакунанда пешниҳодшуда алоқаманд, пардохти чунин хароҷотҳо вобаста аз нархҳои миёнае, ки дар оғози амали шартномаи суғурта дар минтақае, ки пешбурди судӣ вобаста ба ҳодисаи суғуртавӣ мавриди баррасӣ қарор дошт, амал мекардаанд, сурат мегирад.

14. ҲОЛАТҲОИ РАД КАРДАНИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ (ҶУБРОНИ СУҒУРТАВӢ)

14.1. Ҳолатҳои зерин ҳамчун ҳодисаи суғуртавӣ эътироф карда намешаванд:

– аз ҷониби Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) иҷро нагардидани қоидаҳо ва талаботи муҳофизат аз сухтор ва нигоҳдории моддаҳои оташгиранда ва тарканда, инчунин талабот оид ба ҳифзи ҳавопаймо ва молу мулки суғурташуда;

– анҷом додани парвоз аз меъёрҳои ҳадди ниҳии боркунӣ барои ҳавопаймо аз рӯи шумораи мусофирон, вазн ва андозаи бор (бағоч) зиёд, инчунин вайрон кардани хати рост;

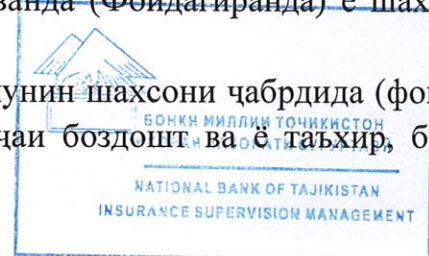
– барои парвоз кардан ё фуруд омадани минтақаҳое, ки ба талаботи навъи ҳавопаймои мазкур ҷавобгӯ нестанд;

– берун аз ҳудуди ҷуғрофӣ дар шартномаи суғурта пешбинишуда будани ҳавопаймо;

– вайроншавӣ ва аз кор баромадани агрегатҳои (системаҳои) алоҳида, ки дар натиҷаи фарсудашавӣ ва қуҳнашавии онҳо ҳангоми истифодабарӣ ба амал омадаанд, нуқсонҳо ва таъсири равандҳои корӣ ва омилҳои ба он алоқаманд, агар оқибатҳои чунин вайроншавӣ ва аз кор баромадан дар дохили ин агрегатҳо (системаҳо) ҷойгир бошанд;

– ғоратгарӣ, дуздӣ ва дигар амалҳои қасдона, агар иштирокчиёни (шарикони) ин амалҳо намояндагони Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) ё шахсоне бошанд, ки бо огоҳии ӯ амал мекунанд;

– зарарҳои бавоситаи Суғурташаванда, инчунин шахсони ҷабрдида (Ҷоидагиранда) аз дастдода, ҷаримаи аҳдшиканӣ, зарар дар натиҷаи боздошт ва ё таъхир, бекор

истодани нақлиёти ҳавоӣ, вайрон кардан, бекор кардани шартномаи мусофиркашӣ, ҷаримаҳои шартномавӣ ва ҷаримаҳои қонунии дигар ва ғ.);

– зарарҳои дар натиҷаи аз ҷониби Суғурташаванда барқасдона ҷораҳои ақлона ва дастрасро барои паст кардани зарарҳои эҳтимолиӣ, наандешидааст, ба вучуд омадаанд;

– идора кардани ҳавопаймо аз ҷониби аъзои экипаж, ки дар ҳолати мастӣ (нашъамандӣ, машрубот ё ба таври дигар) қарор дошт;

– идора намудани ҳавопаймо аз ҷониби шахсоне, ки дар шартномаи суғурта фаро гирифта нашудаанд ё идораи амволи суғурташуда дар замин аз ҷониби шахсе, ки ба ин ваколатдор нест ё ҳуқуқ надорад;

– интиқоли ҳавопаймо бо ҳама гуна иамуди нақлиёт, ба истиснои интиқоли пас аз вайроншавӣ дар натиҷаи ҳодисаи суғуртавӣ ва кашола кардани ҳавопаймо бо истифода аз асбобҳои стандартӣ дар ҳудуди фурудгоҳ;

– истифодабарии ҳавопаймо дар шароитҳое, ки дар ғайиноти оп пешбинӣ нашудаанд;

– истифодаи молу мулки суғурташуда ба мақсадҳои ғайриқонунӣ ё ба мақсадҳои дар шартномаи суғурта пешбинишуда номувофиқ;

– маблағҳое, ки ба Суғурташаванда аз ҷониби шахсони сеюм аз рӯи тартиби ҷуброни маънавӣ дар алоқамандӣ бо ҳодисаи суғуртавӣ пардохта мешаванд;

– маблағҳои дигаре, ки аз ҷониби Суғуртакунанда бар ҳилофи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад ҷуброн карда намешаванд.

– маълумоте, ки ба Суғурташаванда маълум аст ва дар ҳуҷҷатҳо дар бораи номувофиқ будани ҳавопаймо барои парвоз ё омода набудани экипаж аз рӯи сатҳи таҳассусӣ ё ҳолати ҷисмонӣ ба парвоз инъикос нашудааст, ба истиснои ҳолатҳое, ки чунин парвоз дар мувофиқи дастури парвози ҳавопаймо ё иҷозати мақомоти махсуси ваколатдор ва розигии Суғуртакунанда дар шакли хаттӣ гирифта шуда бошад;

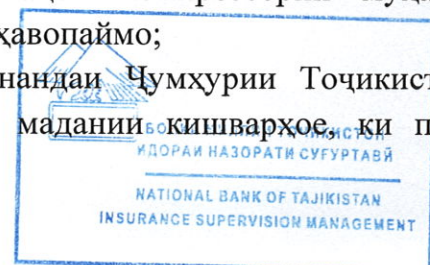
– норасоӣҳое, ки ҳангоми нигоҳубини мунтазам ва ҳангоми азназаргузарониҳои баъди парвоз ошкор карда шудаанд, дар мавридҳое, ки исботи аниқ сана, вақт ва ҷойи вайрон шудан имконнопазир аст;

– оиди руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ Суғуртакунанда дар муҳлати дар Шартномаи суғурта шартгузоришуда хабардор набуд, агар исбот карда нашавад, ки Суғуртакунанда саривақтӣ оиди руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ фаҳмидааст ва ё дар Суғуртакунанда набудани маълумот оиди он наметавонист ба уҳдадориҳои ӯ барои амалӣ намудани пардохти суғуртавӣ таъсир расонад;

– осеб дидани қисмҳои алоҳидаи агрегатҳо, ки хусусияти ҷамъшаванда ё прогрессивӣ доранд (тарқишҳои хастагӣ, зангзанӣ, кандашавӣ ва ғ.), ки бо таъсири шароити истифодабарӣ ва сарборӣ алоқаманданд;

– расонидани зарари дохилии ба парчаҳои компрессори муҳаррик, пропеллерҳо, унсурҳои берунӣ ва дигар ҷузъҳои ҳавопаймо;

– риоя накардани қонунгузориҳои амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ё созишномаҳои байналмилалӣ ва қонунгузориҳои маданий кишварҳое, ки парвоз

аз/ба/тариқи каламрави онҳо анҷом дода мешавад, талаботи дастурамалҳо (дастурҳо) оид ба аэронавигатсия, истифодабарии парвозӣ ва техникӣ ва хизматрасонии ҳавопаймо, қисмҳои алоҳидаи ҳавопаймо;

- хароҷоти азнавтаҷҳизонӣ, муосиркунӣ, аз нав коркардкунӣ нақлиёти ҳавоӣ, қисмҳои эҳтиётӣ, таҷҳизот ва таркибҳои техникӣ (агар чунин корҳо бо таъмирҳои садамавӣ якҷоя карда шаванд), инчунин хароҷот барои таъмири нуқсонҳое, ки бо ҳодисаи суғуртавӣ алоқаманд нест ва ҳангоми гузаронидани таъмири садамавӣ дар алоқамандӣ бо ҳодисаи суғуртавӣ ошкор карда шудаанд;

- хароҷоти корҳои ҷустуҷӯӣ дар ҳолати бедарак гум шудани нақлиёти ҳавоӣ;

- хароҷоти тозакунии ва нобудкунӣ боқимондаҳои молу мулки суғурташуда;

- ҳангоми корҳои таъмирӣ ё регламентӣ бо қисмҳои кандашуда вайрон шудани ҳавопаймо;

- ҳодисаи суғуртавӣ дар натиҷаи амалҳои бадқасдонаи Суғурташаванда ба миён омадааст.

- ҳодисаҳое, ки дар созишномаи байналмилалии 2488 АСМ00003 «Муқаррароти истисноӣ хавфи таъсири асбест» пешбинӣ шудаанд.

- ҳодисаҳое, ки дар созишномаи байналмилалии AVN46B «Муқаррарот оид ба истисноӣ хатарҳои садо, ифлосшавӣ ва дигар хатарҳои шабех» пешбинӣ шудаанд;

- ҳодисаҳое, ки дар созишномаҳои байналмилалии AVN2000A «Муқаррарот дар бораи истисноӣ хатарҳои марбут ба шинохти электропии санаҳо», AVN2001A «Муқаррарот дар бораи истисноӣ хатарҳои марбут ба шинохти электронии санаҳо», AVN2002A «Муқаррарот дар бораи истисноӣ хатарҳои марбут ба шинохти электронии санаҳо» пешбинӣ гардидаанд;

- ҳодисаҳое, ки дар созишномаҳои байналмилалии AVN48B «Муқаррароти истисноӣ хавфҳои ҳарбӣ, хавфҳои ғайриқонунӣ ҳай карда бурдан ва дигар хатарҳо» пешбинӣ гардидаанд;

- ҳодисаҳое, ки дар созишномаҳои байналмилалии AVN38B «Созишнома дар бораи истисноӣ хавфҳои ядрой» ё AVN71 «Созишнома дар бораи истисноӣ хавфҳои ядрой аз шартномаи суғурта» пешбинӣ гардидаанд;

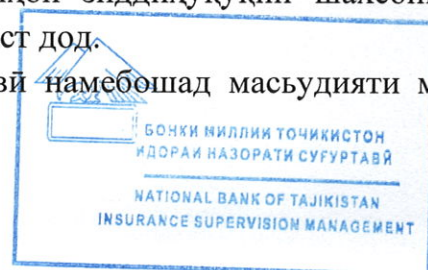
14.2. Дар қисми суғуртаи масъулияти маданӣ, инчунин зарарҳое, ки бевосита ё бавосита ҳангоми истифодабарии ҳавопаймо дар натиҷаи расонидани зарар дар чунин ҳолатҳо ба миён омадаанд, ҳамчун ҳодисаҳои суғуртавӣ эътироф карда намешаванд ва бо суғуртаи мазкур ҷуброн карда намешаванд:

- дар натиҷаи амалҳои ҷабрдида;

- дар натиҷаи беэҳтиётӣ дағалонаи ҷабрдида;

- аз сабаби он, ки дар натиҷаи амалҳои зиддихукуқии шахсоии сеюм Суғуртакунанда идоракунии ҳавопайморо аз даст дод.

14.3. Мутобиқи Қоида ҳодисаи суғуртавӣ намебошад масъудияти мадании Суғурташаванда барои ҷалбидани зарар ба:

– ҳаёт ва саломатии кормандони Суғурташуда ҳангоми иҷрои уҳдадориҳои меҳнатӣ (масъулияти корфармо);

– ҳаёт ва саломатӣ ё молу мулкӣ аз ҷониби экипажи парвоз, кабина ва дигар экипажи

– ҳавопаймо, ки дар шартномаи суғурта зикр шудааст;

– дар натиҷаи риоя нагардидани муҳлати таҳвили мусофир ё бағоч;

– ҳама гуна молу мулк (аз ҷумла қорво), ки моликияти қонунии Суғурташаванда мебошад, аз ҷумла молу мулк, ки дар борти ҳавопаймо аст, инчунин молу мулк, ки ба ҳавопаймо бор карда ё аз он борфарор карда мешавад.

14.4. Ҷавобгарии мадании Суғурташаванда барои расонидани зарар ба соҳибони бор, ки дар натиҷаи расонидани зарар дар ҳолатҳои зерин фаро расидааст, ҳодисаи суғуртавӣ намебошад:

– дар натиҷаи ҳамлу нақли қорвои зинда;

– дар натиҷаи ҳамлу нақли моли зуд вайроншаванда;

– дар натиҷаи зарар дидани бор ё муросилот аз кирмҳо, ҳояндаҳо, ҳашаротҳо;

– аз сабаби вайрон кардани муҳлати фиристодани бор ё муросилот.

14.5. Масъулияти Суғуртакуанда ба талафот ва хароҷоти зерин дахл надорад:

– зарарҳои бавоситаи Суғурташаванда, инчунин шахсони ҷабрида (қоидаи аз даст додани ҳақ, ҷаримаҳо, зиён дар натиҷаи ба таъхир афтодан ё дер мондан, бекористии ҳавопаймо, вайрон кардан, бекор кардани шартномаи ҳамлу нақл, ҷаримаҳои шартномавӣ ва ҳуқуқӣ ва ғ);

– хароҷот барои тоза кардан ва истифодаи боқимондаҳои молу мулкӣ суғурташуда;

– хароҷот барои қорҳои қустуҷӯӣ ҳангоми бенишони ғайб задани ҳавопаймо;

– хароҷот барои аз нав таҷҳизонидан, модернизатсия қоркарди ҳавопаймо, қисмҳои эҳтиётӣ,

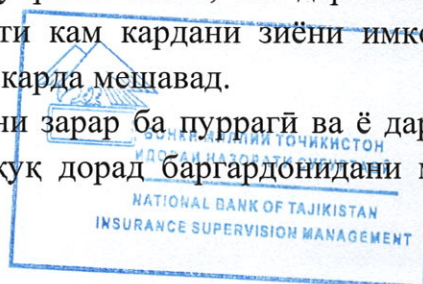
– таҷҳизот ва дастгоҳҳои техникӣ (агар ин қорҳо бо таъмири ғайбқардорда ҳамроҳ бошанд), инчунин хароҷот барои таъмири зараре, ки ба ҳодисаи суғуртавӣ дахл надорад, вале ҳангоми гузаронидани таъмири садамавӣ бо сабаби ҳодисаи суғуртавӣ ошкор шудааст;

– маблағҳо, ки аз ҷониби Суғурташаванда ба шахсони сеюм бо мақсади ҷуброни зарари маънавӣ вобаста ба ҳодисаи суғуртавӣ пардохт карда мешаванд;

– дигар маблағҳо, ки мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби Суғуртакуанда ҷуброн карда намешаванд.

14.6. Тибқи муқаррароти қисми 3, моддаи 1075 – и Кодекси мадании Ҷумҳурии Тоҷикистон, Суғуртакуанда аз ҷуброни зиёне, ки дар натиҷаи аз ҷониби Суғурташаванда дидаю доништа ҷиҳати қоркардани зиёни имконпазир наандешидани тадбирҳо расонда шудааст, озод карда мешавад.

14.7. Суғуртакуанда аз пардохти ҷуброни зарар ба қоррагӣ ва ё дар қисми мутобиқаткуанда озод карда мешавад ва ҳуқуқ дорад баргардонидани маблағи

барзиёд пардохтшудаи чубронро талаб намояд, агар Суғурташаванда (Фоидагиранда) аз ҳуқуқи худ оиди талаб нисбати шахсе ки барои зарарҳои аз ҷониби Суғуртакунанда чуброншаванда даст кашида бошад ва ё амалӣ шудани ин ҳуқуқ бо гуноҳи Суғурташаванда, Фоидагиранда ғайриимкон гашта бошад.

14.8. Мутобиқи қисми 11, моддаи 20 – и Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти суғуртавӣ» агар Суғурташаванда ё шахсе, ки ба манфиати ӯ пардохти чуброни суғуртавӣ анҷом дода мешавад, чуброни пурраи зиёро (зарарро) аз шахси гунаҳкори зиёнрасонида (зараррасонида) гирифта бошад, дар ин сурат Суғуртакунанда аз додани чуброни суғуртавӣ озод мегардад. Ҳангоми аз тарафи шахси гунаҳкор қисман додани чуброни зиён (зарар), Суғуртакунанда пардохти чуброни суғуртавиرو бо дарназардошти маблағе, ки шахси мазкур аз шахси гунаҳкор гирифтаст, анҷом медиҳад.

14.9. Суғурташаванда ва Суғуртакунанда ҳуқуқ доранд, дар Шартномаи суғурта ҳар кадом иловаҳои дигар, истисноҳо ва аниқнамоии муқаррароти Қоида, ки аз ҷониби қонунгузори амалкунанда манъ карда нашудаанд, бо мустақкам намудани он дар матни Шартномаи суғурта, мувофиқа намоянд.

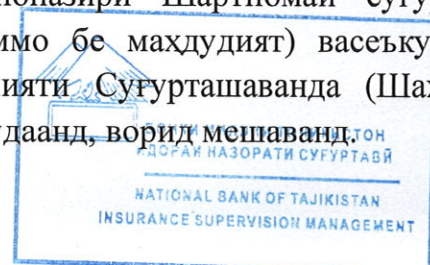
14.10. Тибқи муқаррароти Шартномаи суғурта ва қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад дигар асосҳои рад намудан аз чуброни суғуртавӣ пешбинӣ гардад.

14.11. Қарор дар бораи рад кардани пардохти суғуртавӣ аз ҷониби Суғуртакунанда қабул карда шуда, ба Суғурташаванда, Фоидагиранда, шахсони Ҷабрида) дар шакли хаттӣ бо далелҳои асосноки радкунӣ дар давоми 10 (дах) рӯзи тақвимӣ аз лаҳзаи гирифтани тамоми ҳуҷҷатҳо оид ба ҳодисаи рухдода ва иҷрои ҳамаи уҳдадориҳои дар шартномаи суғурта ва Қоида пешбинишуда қабул карда мешавад.

15. ТАҒЙИРЁБИИ ДАРАҶАИ ТАВАККАЛ

15.1. Дар давраи амали Шартномаи суғурта Суғурташаванда уҳдадор аст фавран ба Суғуртакунанда оиди тағйиротҳои назарраси нисбати ҳолатҳои ба Суғуртакунанда ҳангоми бастанӣ Шартнома хабардодашуда ва ба вай маълумшуда хабар диҳад, агар ин тағйирот тавонад ба таври арзишнок ба баландшавии хавфи суғуртавӣ (тағйирёбии ҳолатҳо арзишнок ҳисобида мешавад, агар вақте онҳо то он дараҷае дигар шудаанд, ки агар тарафҳо метавонистанд онҳоро ба таври ақлона пешбинӣ намоянд, Шартнома умуман аз ҷониби онҳо баста намешуд ва ё аз рӯи шартҳои ба таври назаррас фарқкунанда баста мешуд) таъсир расонанд.

15.2. Тағйироти назаррас ин ҳар кадом тағйироте эътироф карда мешавад, ки дар маълумотҳо дар Шартномаи суғурта ишора шудаанд (мавҷуданд), ариза барои суғуртанамой, инчунин дигар ҳуҷҷатҳое, ки ба Суғуртакунанда ҳангоми бастан ва иҷрои Шартномаи суғурта пешниҳод гардидаанд (интиқол дода шудаанд). Ҳуҷҷатҳои дар боло ишорашуда қисми ҷудонопазири Шартномаи суғурта мебошанд. Ба чунин ҳолатҳо аз он ҷумла (аммо бе маҳдудият) васеъкунӣ, диверсификатсия ва ё тағйирёбии соҳаи фаъолияти Суғурташаванда (Шахси суғурташуда), ки дар Шартномаи суғурта ишора шудаанд, ворид мешаванд.

15.3. Баъди гирифтани маълумот оиди болоравии хавфи суғуртави Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад тағйирот дар шартҳои Шартномаи суғурта ва ё пардохти мукофоти иловагии суғуртавиरो баробарҳаҷм ба болоравии таваккал талаб намояд.

15.4. Агар Суғурташаванда муқобили тағйироти шартҳои Шартномаи суғурта ва ё иловатан супоридани мукофоти суғуртави эътироз намояд, Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад бекор кардани Шартномаро аз рӯи тартиби пешбиниамудай қонунгузори маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон талаб намояд. Махсусан, созишнома оиди бекор кардани Шартнома дар ҳамон шакле, ки Шартнома тартиб дода шудааст амалӣ карда мешавад, ухдадорихои тарафҳо аз лаҳзаи бастани созишнома оиди бекор кардани Шартнома қатъ карда мешавад, ҳангоми бекор кардани он аз рӯи тартиби судӣ аз лаҳзаи қувваи қонунӣ гирифтани қарори суд оиди бекор кардани Шартнома қатъ карда мешавад. Тарафҳо ҳуқуқ надоранд бозгашти он чиро, ки аз ҷониби онҳо аз рӯи ухдадорихо то лаҳзаи бекор кардани Шартнома иҷро карда шудааст талаб намоянд, агар аз ҷониби қонун ҳолати дигар пешбинӣ нагардида бошад.

15.5. Агар Суғурташаванда ба Суғуртакунанда оиди тағйиротҳои назаррас дар мавриди ҳолатҳое, ки ҳангоми бастани Шартнома хабар дода шудааст, хабар надиҳад, онҳо мутобиқи Кодекси маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад бекор кардани Шартнома ва ҷуброни зарарҳое, ки бо бекор кардани Шартнома вобастаанд, талаб намояд. Суғуртакунанда ҳуқуқ надорад бекор кардани Шартномаи суғуртаро талаб намояд, агар ҳолатҳое, ки сабаби болоравии хавфи суғуртави гардидаанд, аллакай аз байн рафта бошанд.

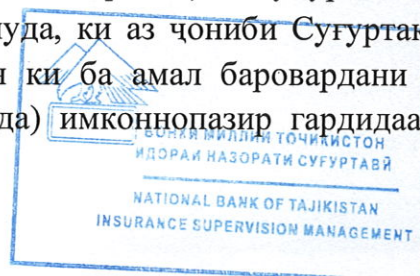
16. ГУЗАРИШИ ҲУҚУҚИ СУҒУРТАШАВАНДА БА СУҒУРТАКУНАНДА ОИД БА ҶУБРОНИ ЗАРАР

16.1. Ба Суғуртакунанда, ки ҷуброни суғуртави пардохт кардааст, дар доираи маблағи пардохткардаи ӯ ҳуқуқи пешниҳоди даъвоҳое, ки Суғурташаванда ё Фоидагиранда нисбати шахси барои зиёни дар натиҷаи суғуртакуний ҷубронгардида масъул дорад, мегузарад.

16.2. Ҳуқуқи ба Суғуртакунанда гузаштаи даъво аз ҷониби ӯ бо риоя намудани коидаҳое, ки муносибатҳои байни Суғурташаванда ё Фоидагиранда ва шахси барои зарар масъулбуда танзим менамоянд, амалӣ карда мешавад.

16.3. Суғурташаванда (Фоидагиранда) вазифадор аст ба Суғуртакунанда тамоми ҳуҷжатҳо ва далелҳоро супорад, тамоми чораҳоро андешад, тамоми маълумотро, ки барои ба амалбарории ҳуқуқи пешниҳоди даъво нисбати шахсони гунаҳгор заруранд хабар расонад.

16.4. Дар сурате агар Суғурташаванда (Фоидагиранда) аз супурдани ҳуқуқи худ нисбати шахсе, ки барои зиёни расонидашуда, ки аз ҷониби Суғуртакунанда ҷуброн карда мешавад, масъул мебошад ё ин ки ба амал баровардани ҳуқуқи мазкур бо айби Суғурташаванда (Фоидагиранда) имконнопазир гардидааст, рад

намояд, он гоҳ Суғуртакунанда аз ҷуброни суғуртавӣ пурра ё қисман озод карда мешавад.

17. СУҒУРТАИ ДУКАРАТА

17.1. Суғурташаванда (Фоидагиранда) уҳдадор аст, ки тариқи хаттӣ дар бораи тамоми шартномаҳои суғурта, ки нисбати объекти суғурташуда аз рӯйи айнан ҳамин хавфҳо бо дигар ташкилотҳои суғуртавӣ бастааст, хабар расонад. Ҳамзамон Суғурташаванда (Фоидагиранда) вазифадор аст номгӯи дигар ташкилотҳои суғуртавӣ, объектҳои суғурта ва ҳаҷми маблағҳои суғуртавино дарч намояд.

17.2. Агар дар лаҳзаи фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ нисбати объекти суғурташуда дигар шартномаҳои суғурта аз рӯйи хавфҳои ҳаммонанд амал намоянд, он гоҳ Суғуртакунанда ҷуброни зарарро дар ҳаҷми мутаносиб ба нисбати маблағи суғуртавӣ аз рӯйи шартномае, ки Суғуртакунанда бастааст, ба маблағи умумӣ аз рӯйи ҳамаи шартномаҳои суғуртаи объекти мазкур, ки Суғурташаванда бастааст, пардохт менамояд.

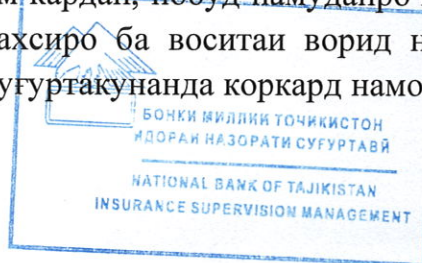
17.3. Агар баستاني якчанд Шартномаҳои суғурта нисбати объекти суғуртакардаи Суғуртакунанда аз рӯйи хавфҳои ҳаммонанд ба маблағе, ки арзиши суғуртавии он (тибқи шартномаи суғурта) барзиёд мебошад, натиҷаи амали барқасдонаи Суғурташаванда бошад, Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад безътибор дониستاني шартнома ва баргاردонидани ҷуброни зарари бо ин амал ба ӯ расонидашударо тибқи қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон талаб намояд.

18. МАЪЛУМОТИ ШАХСӢ

18.1. Суғурташаванда, ки бо Суғуртакунанда шартномаи суғуртаро аз рӯйи шартҳои Қоида ба имзо расонидааст, розигии худро барои коркарди маълумотҳои шахсии дар поён номбаршуда барои амалӣ намудани суғурта аз рӯйи шартномаи суғурта, аз он ҷумла бо мақсади тафтиши сифати пешниҳоди хизматрасонии суғуртавӣ ва танзими даъвоҳо аз рӯйи шартномаи суғурта, назорати шартномаи суғурта, инчунин бо мақсади хабардоркунии Суғурташаванда оиди дигар маҳсулотҳо ва хизматрасониҳои Суғуртакунанда медиҳад.

18.2. Маълумотҳои шахсӣ аз инҳо иборат аст: насаб, ном, номи падар, сол, моҳ, сана ва макони таваллуд, маълумоти шиноснома, суроғаи зист, дигар маълумотҳо, ки дар шартномаи суғуртаи бо Суғурташаванда баимзорасида, ки ба маълумотҳои шахсӣ мансуб буда метавонанд.

18.3. Суғурташаванда ба Суғуртакунанда ҳуқуқи амалӣ намудани тамоми амалҳо (амалиётҳо) бо маълумотҳои шахсӣ, аз он ҷумла ҷамъ намудан, банизомдарорӣ, ҳифз намудан, аниқнамоӣ (аз нав намудан, тағйир додан), истифода бурдан, ғайришахсӣ намудан, маҳкам кардан, ~~нобуд~~ намуданро медиҳад. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад маълумоти шахсиро ба воситаи ворид намудани онҳо ба маҳзанҳои электронии маълумотҳои Суғуртакунанда коркард намояд.

18.4. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад баҳри иҷроиши уҳдадориҳои худ аз рӯйи шартномаи суғурта маълумотҳои шахсии Суғурташавандаро ба шахсони сеюм интиқол диҳад, ба шарт, ки Суғуртакунанда бо шахсони сеюми ишорашуда созишномае, ки беҳатарии маълумотҳои шахсиро ҳангоми коркард ва пешгирии ифшо гардидани маълумотҳои шахсиро таъмин менамояд, дошта бошад.

18.5. Бо тасдиқ намудани гирифтани Қоида ва розӣ шудани Суғурташаванда барои коркарди маълумотҳои шахсӣ аз ҷониби Суғуртакунанда ӯ розигии худро барои коркарди маълумотҳои шахсии Суғурташаванда аз лаҳзаи ба имзо расидани шартномаи суғурта медиҳад. Розигии Суғурташаванда барои коркарди маълумотҳои шахсии ӯ аз ҷониби Суғурташаванда бемуҳлат мебошад.

18.6. Суғурташаванда ҳуқуқ дорад розигии худро ба воситаи тартиб додани ҳуҷҷати хаттии дахлдор бозхост намояд, ки он бояд ба унвони Суғуртакунанда бо ирсали мактуби фармоишӣ бо огоҳиномаи дастрас намудан ва ё шахсан бо гирифтани забонхати намояндаи ваколатори Суғуртакунанда супорида шавад. Ҳангоми аз Суғурташаванда расидани аризаи хаттӣ оиди бозхост намудани маълумотҳои шахсӣ Суғуртакунанда аризаи ишорашударо ҳамчун огоҳинома оиди бозхост намудани иҷозати коркарди маълумоти шахсӣ дида мебарояд ва иҷозат аз санаи расидани аризаи ишорашудаи Суғурташаванда бозхостшуда ба ҳисоб меравад. Баъди ба итмом расидани муҳлати шартномаи суғурта (аз он ҷумла ҳангоми бекор намудани он) Суғуртакунанда уҳдадор мешавад коркарди маълумоти шахсиро қатъ намояд ва маълумоти шахсии Суғурташавандаро бо расидани муҳлати мурури даъво нобуд созад.

18.7. Суғурташаванда ҳуқуқ дорад ба Суғуртакунанда барои истифодаи маълумотҳои дар боло зикрёфта ҳуқуқи истифода надихад. Дар ин ҳолат аз ҷониби Суғурташаванда дар шартҳои махсус қайди «Ҳуқуқи истифодаи маълумотҳои шахсӣ дар доираи шартномаи мазкур пешниҳод нагардидааст» мегузорад ва ё дигар муқарраротро, ки тибқи он Суғурташаванда пешниҳоди ҳуқуқи ишорашударо рад менамояд, истифода мебарад.

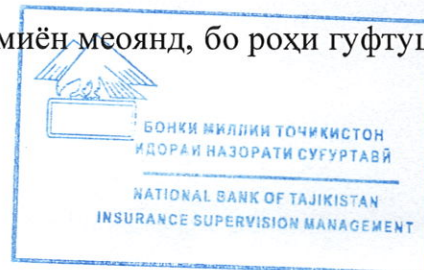
18.8. Суғурташаванда инчунин ҳуқуқ дорад дар ҳар вақт розигиро оиди коркарди маълумотҳои шахсӣ маҳдуд ва ё бозхост намояд.

18.9. Ҳангоми норозигии Суғурташаванда барои пешниҳоди маълумотҳои шахсии дар боло зикргардида, Суғуртакунанда ҳангоми ба миён омадани зарурати коркарди маълумоти шахсӣ аз Суғурташаванда розигии ӯро дархост менамояд.

18.10. Суғуртакунанда инчунин тасдиқ менамояд, ки набудани розигии Суғурташаванда барои коркарди маълумоти шахсӣ аз ҷониби Суғуртакунанда бо ҳеҷ вачҳ ба ҳуқуқи Суғурташаванда ва ё уҳдадории Суғуртакунанда аз рӯйи шартномаи суғуртаи баимзорасида таъсир намерасонад.

19. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

19.1. Баҳсҳое, ки аз шартномаи суғурта ба миён меоянд, бо роҳи гуфтушунид ҳал карда мешаванд.

19.2. Дар сурати ба мувофиқа наомадани тарафҳо баҳс бо тартиби пешбиниамудай қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои баррасӣ ба суд пешниҳод карда мешавад.

19.3. Ҳуқуқ ва уҳдадориҳои тарафҳо аз рӯи шартномаи суғурта, ки дар асоси Қоида баста шудааст, бо қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба танзим дароварда мешавад.

Замимаи №1
ба Қоидаи суғуртаи ихтиёрии нақлиёти ҳавой
ва ҷавобгарии мадания ҳуқуқии соҳибони нақлиёти ҳавой

«Тасдиқ шудааст»
Бо Фармони Директори генералии ҶДММ
«Тасдиқ шудааст»

Раҳмонов Б.Р
аз «08» 140201er сони 2025, № 158/25

УСЛУБИ БАҲИСОБГИРИИ МЕЪЁРҲОИ ТАРИФҲОИ СУҒУРТАВӢ

ба Қоидаи суғуртаи ихтиёрии нақлиёти ҳавой ва ҷавобгарии мадания ҳуқуқии соҳибони нақлиёти
ҳавой

Услуби баҳисобгирии меъёрҳои тарифҳои суғуртави
Ба Қоидаи суғуртаи ихтиёрии нақлиёти ҳавой ва
ҷавобгарии мадания ҳуқуқии соҳибони нақлиёти ҳавой

1. УСЛУБИ БАҲИСОБГИРӢ

Баҳисобгирӣ (асосноккунии иқтисодии) тарифҳои суғуртавӣ дар асоси муқаррароти Талабот нисбат ба услуги баҳисобгирии тарифҳои суғуртавӣ (минбаъд – Талабот), ки бо қарори Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон №74 аз «21» июни соли 2022 тасдиқ шудааст, омода карда шудааст.

Услуг барои ҳисоб кардани меъёрҳои тарифи суғуртавӣ барои намудҳои хавфноки суғурта мувофиқ буда, дар ҳолатҳои зерин татбиқ карда мешавад:

Омор ё маълумоти дигар оид ба намуди суғурта мавҷуд аст, ки имконият медиҳад қиматҳои зеринро ҳисоб кунем:

- q – эҳтимолияти рух додани ҳодисаи суғуртавӣ аз рӯи як шартномаи суғурта;

$$q = \frac{M}{N} \quad 1.1.1$$

- S – маблағи миёнаи суғуртавӣ аз рӯи як шартномаи суғурта.

$$S = \frac{\sum_{i=1}^N S_i}{N} \quad 1.1.2$$

- S_b – пардохти миёнаи суғуртавӣ аз рӯи як шартномаи суғурта ҳангоми фаро расидани ҳодисаи суғуртавӣ.

$$S_b = \frac{\sum_{k=1}^M S_{bk}}{M} \quad 1.1.3$$

Дар ин ҷо: N – миқдори умумии шартномаҳои суғуртаи басшуда барои баъзе давраҳои гузашта;

M – миқдори ҳодисаҳои суғуртавӣ дар N шартномаҳо;

S_i – маблағи суғуртавӣ дар вақти бастании i шартнома

$i = 1, 2, \dots, N$.

S_{bk} – пардохти суғуртавӣ дар k ҳодисаи суғуртавӣ;

$k = 1, 2, \dots, M$.

тахмин карда мешавад, ки ягон ҳодиса харобиовар намешавад, агар як ҳодиса боиси якчанд ҳодисаҳои суғуртавӣ шавад.

Баҳисобгирии тарифҳои суғуртавӣ дар асоси шумораи пешакӣ муайяншудаи шартномаҳо (n) ҳисоб карда мешаванд, ки бояд бо Суғурташавандагон баста шаванд.

Меъёрҳои тарифҳои суғуртавӣ аз рӯи ҳаҷми тахминии амалиёти суғуртавӣ (маблағи миёнаи суғуртавӣ дар як шартнома, пардохти миёнаи суғуртавӣ, шумораи тахминии шартномаҳо ва эҳтимолияти рӯй додани ҳодисаи суғуртавӣ) ҳисоб карда шуданд.

Меъёри ҳолис T_x аз ду қисм – қисми асосӣ $T_{x.ас.}$ T_a ва таваккалӣ сарборӣ $T_{x.тав.}$ T_c .

$$T_x = T_a + T_c \quad 1.1.4$$

- **Қисми асосӣ меъёри ҳолис ($T_{x.ас.}$) T_a** – ба пардохтҳои миёнаи суғуртавии Суғуртакуанда, ки аз эҳтимолияти рух додани ҳодисаи суғуртавии q , маблағи миёнаи суғуртавии S ва

Услуги баҳисобгирии меъёрҳои тарифҳои суғуртавӣ
Ба Қоидаи суғуртаи ихтиёрии нақлиёти ҳавоӣ ва
ҷавобгарию маданияту ҳуқуқии соҳибони нақлиёти ҳавоӣ

пардохти миёнаи суғуртавии S_v вобаста аст, мувофиқат мекунад. Қисми асосии меъёри ҳолис аз маблағи суғуртавӣ аз рӯи формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$T_a = 100 * \frac{S_b}{S} * q \quad 1.1.5$$

- **Сарбории эҳтимолӣ T_n -тав. T_c** – бо мақсади ба назар гирифтани зиёд будани эҳтимолии шумораи ҳодисаҳои суғуртавӣ нисбат ба арзиши миёнаи онҳо ҷорӣ карда мешавад. Ғайр аз q , S ва S_b , сарбории эҳтимолӣ инчунин аз параметрҳои зерин вобаста аст: n – шумораи шартномаҳои марбут ба давраи суғурта, ки барои онҳо суғурта анҷом дода мешавад, паҳншавии миёнаи пардохти суғуртавӣ R_b ва кафолати γ – эҳтимолияти зарурӣ, ки мукофотҳои суғуртавии ҷамъшуда бояд барои пардохти суғуртавии ҳодисаҳои суғуртавӣ кифоя бошанд.

Агар ташкилоти суғуртавӣ маълумот дар бораи арзиши R_b надошта бошад, метавонанд, ки сарбории эҳтимолиро бо формулаи зерин ҳисоб кунанд:

$$T_c = 1,2 * T_a * \alpha(\gamma) \sqrt{\frac{1-q}{x * q}} \quad 1.1.6$$

Дар ин ҷо: q – эҳтимолияти ба амал омадани ҳодисаи суғуртавӣ;

n – шумораи пешбинишудаи шартномаҳои суғурта.

- **Меъёри умумӣ T_Δ** – бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$T_\Delta = \frac{T_x * 100}{100 - f} \quad 1.1.7$$

Дар ин ҷо: T_x – меъёри ҳолис;

f (%) – ҳиссаи сарборӣ аз меъёри умумии тарифи суғуртавӣ.

Меъёрҳои тарифҳои суғуртавӣ барои шартномаҳои суғурта ба муҳлати як сол ҳисоб карда мешаванд.

Соҳтори меъёри тарифҳои суғуртавӣ:

- 25,7% – меъёри ҳолис;
- 51,6% – хароҷотҳо барои пешбурди кор;
- 4,1% – андоз аз даромад;
- 18,6% – фоида.

Баҳисобгирии сарбории эҳтимолӣ. Ташкилоти суғуртавӣ, бо эҳтимолияти $g = 0,95$, интизор аст, ки пардохти суғуртавии имконпазир аз мукофотҳои суғуртавии ҷамъшуда зиёд набошад, пас аз Ҷадвали 1 а (g) = 1,645.

Услуби баҳисобгирии меъёрҳои тарифҳои суғуртавӣ
Ба Қоидаи суғуртаи ихтиёрии нақлиёти ҳавой ва
ҷавобгариӣ маданияту ҳуқуқи соҳибони нақлиёти ҳавой

g	0,84	0,90	0,950	0,98	0,9986
a (g)	1,00	1,30	1,645	2,00	3,0000

- g – кафолати эҳтимолияти зарурӣ, ки бо он мукофотҳои суғуртавии ҷамъшуда бояд барои пардохти суғуртавии ҳодисаҳои суғуртавӣ кофӣ бошанд;
- a (g) – коэффисиенте, ки ба кафолати бехатарии гамма вобаста аст. Қимати онро аз Чадвал гирифтани мумкин аст.

2. ҲИСОБКУНИИ МЕЪЁРҲОИ ТАРИФИИ ЗАМИНАВӢ

Ҳисоб кардани меъёрҳои тарифии заминавӣ дар асоси Қоидаи суғуртаи ихтиёрии нақлиёти ҳавоӣ ва ҷавобгарии мадания ҳукукии соҳибони нақлиёти ҳавоӣ, ЧДММ ТСА «Спитамен Иншуренс» (минбаъд «Қоида ё Қоидаи суғурта») амалӣ карда шудааст.

Интиҳоби замина ба натиҷаҳои таҳлили ҳамаҷониба асос меёбад:

- омили худӣ (ҳаҷми он нокифоя аст);
- омили бозор;
- баҳодиҳии коршиносии (экспертии) мутахассисони ЧДММ ТСА «Спитамен Иншуренс».

Маълумоти ибтидоӣ барои ҳисоб кардани тарифҳои суғуртавӣ ва барои муайян кардани эҳтимолияти рух додани ҳодисаҳои суғуртавӣ, пардохтҳои миёнаи суғуртавӣ ва маблағи миёнаи суғуртавӣ дар асоси маълумоте, ки дар давоми фаъолияти Суғуртакунанда ва дигар ташкилотҳои суғуртавӣ, аз ҷумла ташкилотҳое, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва давлатҳои ИДМ фаъолият мекунанд, дар давоми панҷ соли охир ҷамъоварӣ шудаанд ва аз баҳодиҳии коршиносии Суғуртакунанда асос ёфтааст.

Нишондиҳандаҳои ба нақша гирифташудаи шумораи шартномаҳо (n) дар асоси шумораи пешбинишудаи (ба нақша гирифташудаи) шартномаҳои суғурта барои соли оянда муайян карда мешаванд.

Бо истифода аз натиҷаҳое, ки дар натиҷаи коркарди омор ба даст оварда шудаанд, инчунин пас аз баҳодиҳии мутаваззунӣ ҳар як ҷузъи хавф дар хавфи умумии ҳодисаи суғуртавӣ нишондиҳандаҳои зарурӣ барои ҳисоб кардани тарифҳои суғуртавӣ арзёбӣ карда шуданд.

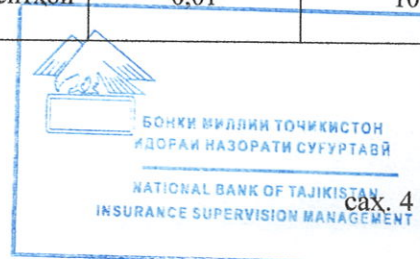
Меъёрҳои тарифии заминавӣ бо тахминкунии тақсимои яхелаи ҳодисаҳои суғуртавӣ ва тақсимои муқаррарии ҳаҷми умумии пардохтҳои суғуртавӣ ҳисоб карда мешаванд.

Бо мақсади таъмини рақобатпазирии маҳсулоти суғуртавӣ ва мутобиқсозии он ба вазъи воқеии бозори суғуртаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, меъёрҳои тарифии ҳисобшуда тасҳеҳ карда шуданд. Дар оянда, бо ташаққули заминаи омории худии Суғуртакунанда ва зиёд шудани ҳаҷми портфели суғуртавӣ, тарифҳои мазкур мавриди бозбинӣ ва дақиқсозӣ қарор дода мешаванд.

Суғуртакунанда ҳангоми бастани шартномаи мушаххаси суғурта ҳуқуқ дорад ба меъёри ибтидоии тарифҳои суғуртавӣ вобаста ба омилҳои ба дараҷаи хавфи суғуртавӣ ва шартҳои суғурта таъсиркунанда коэффисиентҳои афзоида ва камшавандаро татбиқ намояд:

ОМИЛИ ХАВФ ВА ШАРТҲОИ СУҒУРТА	КОЭФФИЦИЕНТҲОИ ТАСҲЕҲӢ	
	на кам	на зиёда
Меъёри тарифи суғуртавӣ барои шартномаи мушаххаси суғурта ҳамчун натиҷаи тарифи ибтидоии суғуртавӣ ва коэффисиентҳои тасҳеҳӣ ҳисоб карда мешавад.	0,01	10

Услуби баҳисобгирии меъёрҳои тарифҳои суғуртавӣ
Ба Қоидаи суғуртаи ихтиёрии нақлиёти ҳавоӣ ва
ҷавобгарии мадания ҳукукии соҳибони нақлиёти ҳавоӣ

Замиман № 1 ба Қондан сугуртаи ихтиёри нақлиёти хавой ва ҷавобгарии маданияи ҳукуки сохибони нақлиёти хавой

Бахисобгирӣ ва асоснокунии иқтисодии тарифҳои сугуртаи барои Сугуртаи ихтиёри нақлиёти хавой ва ҷавобгарии маданияи ҳукуки сохибони нақлиёти хавой

Нишондиҳанда	Аломат [формула]	Сугуртаи ихтиёри нақлиёти хавой ва ҷавобгарии гражданино ҳукуки сохибони нақлиёти хавой
Баҳодихии эҳтимолияти руҳ додани ҳолисаси сугуртаи	q	0,0001
Пардохти миёнаи сугуртаи аз рӯйи як шартномаи сугурта	S_b	700
Маблағи миёнаи сугуртаи аз рӯйи як шартномаи сугурта	S	2 000
Шумораи ба нақша гирифташудаи объектҳои сугуртамешуда	n	100
Баҳодихии қисми асосии меъёри ҳолис	$T_o = 100 * \frac{S_b}{S} * q$	0,004
Дарачаи бехатарӣ	y	0,95
Коэффисienti бехатарӣ (миқлори яктарафаи тақсимои муқаррари стандартӣ аз сатҳи интиҳобшудаи бехатарӣ)	a(y)	1,645
Баҳодихии сарбории эҳтимоли	$T_p = 1,2 * T_o * a(y) * \sqrt{\frac{1 - q}{n * q}}$	0,069
Баҳодидихии меъёри ҳолис	$T_n = T_o + T_p$	0,073
Сарборӣ	f	74,3
Баҳодихии меъёри умумӣ	$T_{\Delta} = \frac{T_n * 100}{100 - f}$	0,28

Услуби бахисобгирии меъёрҳои тарифҳои сугуртаи
Ба Қондан сугуртаи ихтиёри нақлиёти хавой ва
ҷавобгарии маданияи ҳукуки сохибони нақлиёти хавой

с.а.ҳ. 5 аз 5

Замимаи №2

ба Қоидаи суғуртаи ихтиёрии нақлиёти ҳавоӣ ва ҷавобгарии
маданияю ҳуқуқии соҳибони нақлиёти ҳавоӣ

НАМУНА

Эзоҳ: Ҳуҷҷати мазкур ҳамчун намуна ба ҳисоб меравад. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад дар шакл ва матни намуна тағйирот ва иловаҳо, ки ба Қоидаи суғурта ва қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат намекунад, ворид намояд.

**ШАРТНОМАИ
СУҒУРТАИ ИХТИЁРИИ НАҚЛИЁТИ ҲАВОӢ ВА ҶАВОБГАРИИ МАДАНИЮ
ҲУҚУҚИИ СОҲИБОНИ НАҚЛИЁТИ ҲАВОӢ**

№ _____

ш. Душанбе

«___» _____ соли 20__

Ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуди ташкилоти суғуртавӣ ва азнавсуғуртакунии «Спитамен Иншуренс», ки дар асоси Иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон барои амалӣ намудани фаъолияти суғуртавӣ ФС № _____ аз «___» _____ соли 20__ фаъолият мебарад, минбаъд «Суғуртакунанда» номида мешавад, дар шахсияти Директори генералӣ _____, ки дар асоси Оиннома амал мекунад, аз як Тараф ва аз тарафи дигар _____ минбаъд «Суғурташаванда» номида мешавад, дар шахсияти _____, ки дар асоси Оиннома амал менамояд, дар якҷоягӣ минбаъд «Тарафҳо» номида мешаванд, Шартномаи суғуртаи ихтиёрии нақлиёти ҳавоӣ ва ҷавобгарии маданияю ҳуқуқии соҳибони нақлиёти ҳавоии мазкурро (минбаъд – Шартномаи суғурта ё Шартнома), дар мазмуни зер бастанд.

1. ШАРҲИ МАФҲУМҲО

1.1. Дар Шартномаи мазкур чунин мафҳумҳо истифода бурда мешавад:

- **объекти суғурта** – манфиатҳои молумулкии Суғурташаванда, ки ба қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат надошта, дар шартномаи суғурта пешбинӣ шудаанд.
- **Суғурташаванда** – шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки бо ташкилоти суғуртавӣ Шартномаи суғуртаро бастааст.
- **Суғуртакунанда** – Ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуди ташкилоти суғуртавӣ ва азнавсуғуртакунии «Спитамен Иншуренс», ки дар асоси Иҷозатномаи аз тарафи мақоми назорати суғуртавӣ дода шуда фаъолияти суғуртавиرو ба амал мебарорад.

• **Фоидагиранда** – шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки аз ҷониби Суғурташаванда барои гирифтани пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) дар Шартномаи суғурта таъин шудааст ва дар полиси суғуртавӣ дарҷ гардидааст.

• **хавфи суғуртавӣ** – ҳодисаи эҳтимолӣ, ки дар ҳолати рух додани он суғурта анҷом дода мешавад.

• **тарифи суғуртавӣ** – арзиши воҳиди рӯйпӯшкунӣ суғуртавӣ.

• **пардохти суғуртавӣ** – маблағи пулӣ, ки ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) ба Суғурташаванда (Фоидагиранда) дар доираи маблағи суғуртавӣ ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ ба шахси суғурташуда мепардозад;

• **мукофоти суғуртавӣ** – маблағи пулии дар шартнома дарҷшуда, ки онро Суғурташаванда уҳдадор аст ба ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) бо тартиб ва дар муҳлатҳои дар шартномаи суғурта муқарраргардида пардохт намояд.

• **маблағи суғуртавӣ** – маблағи пулие, ки ба он объекти суғуртавӣ суғурта карда шудааст ва он ҳаҷми ниҳоии масъулияти ташкилоти суғуртавиरो (азнавсуғуртакуниро) ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ дарбар мегирад;

• **ҳодисаи суғуртавӣ** – воқеъае, ки ҳангоми рух додани он ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) тибқи қонун ва Шартномаи суғурта бояд пардохти суғуртавиरो (пардохти ҷуброни суғуртавиरो) анҷом диҳад.

• **шартномаи суғурта** – шартнома дар шакли қоғазӣ ва электронӣ, ки тибқи он Суғурташаванда уҳдадор аст мукофоти суғуртавиरो мутобиқи шартнома пардохт намояд ва ташкилоти суғуртавӣ уҳдадор аст ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ ба молу mulки суғурташуда зарари воқеӣ ё зарар нисбати дигар манфиатҳои молумулкии суғурташуда расонида шудааст, бо шартнома пешбинишуда ба Суғурташаванда ё шахси сеюм (Фоидагиранда), ки ба фоидаи ӯ шартнома баста шудааст, ҷуброни суғуртавиरो анҷом диҳад.

• **полиси суғуртавӣ** – ҳуҷҷат дар шакли қоғазӣ ва электронӣ, ки воқеияти баста шудани шартномаи суғурта ва тибқи талаботи шартномаи мазкур мавриди амал қарор гирифтани уҳдадориҳои ташкилоти суғуртавиरो оид ба пардохти ҷуброни суғуртавӣ (пардохти суғуртавӣ) тасдиқ менамояд.

2. ОБЪЕКТИ СУГУРТА

2.1. Объекти суғурта тибқи Шартномаи суғурта манфиатҳои молумулкии Суғурташаванда, ки ба қонунгузориҳои амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат намеkunанд.

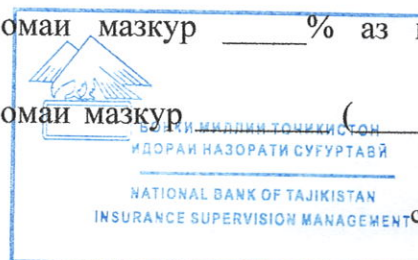
3. МАБЛАҒИ СУГУРТАВӢ

3.1. Мутобиқи Шартномаи мазкур маблағи суғуртавӣ, ки дар доираи он объект суғурта шудааст _____, (_____) сомонӣ _____ дирамро ташкил медиҳад.

4. ТАРИФИ СУГУРТАВӢ ВА МУКОФОТИ СУГУРТАВӢ

4.1. Тарифи суғуртавӣ мутобиқи Шартномаи мазкур _____% аз маблағи суғуртавиरो ташкил медиҳад.

4.2. Мукофоти суғуртавӣ мутобиқи Шартномаи мазкур _____ (_____) сомонӣ _____ дирамро ташкил медиҳад.

4.3. Аз рӯзи ба имзо расидани Шартномаи мазкур мукофоти суғуртавӣ бо пули миллӣ сомонӣ дар муддати 5 рӯзи корӣ дар ҳаҷми пурра пардохт карда мешавад.

5. ҲОДИСАҲОИ СУҒУРТАВӢ

5.1. Тикби муқаррароти боби 5 – и Қоидаи суғурта ба танзим дароварда мешавад.

6. ҲУҚУҚ ВА УҲДАДОРИҲОИ ТАРАФҲО

6.1. Ҳукуку уҳдадориҳои Тарафҳо дар боби 11 – и Қоидаи суғурта пешбинӣ шудаанд.

7. ТАРТИБ ВА ШАРТҲОИ АМАЛӢ НАМУДАНИ ҶУБРОНИ СУҒУРТАВӢ

7.1. Тибқи муқаррароти бобҳои 12-13 – и Қоидаи суғурта ба танзим дароварда мешавад.

8. ҲОЛАТҲОИ РАД КАРДАНИ ҶУБРОНИ СУҒУРТАВӢ

8.1. Ҳодиса ба сифати ҳодисаи суғуртавӣ эътироф карда намешавад, агар он зери таъсири боби 14 – и Қоидаи суғурта қарор гирифта бошад.

9. АСОСҲОИ ҚАТЪ ГАРДИДАНИ ШАРТНОМАИ СУҒУРТА

9.1. Асосҳои қатъ гардидани Шартномаи суғурта дар боби 10 – и Қоидаи суғурта пешбинӣ шудаанд.

10. МУҲЛАТИ АМАЛИ ШАРТНОМА

10.1. Шартномаи мазкур аз санаи _____ соли 20____ то санаи _____ соли _____ амал мекунад.

10.2. Баъди итмоми муҳлати амали Шартномаи мазкур, Шартнома барои соли навбатӣ бо пардохти мукофоти суғуртавӣ барои соли навбатӣ тамдид мегардад.

11. МАХФИЯТ

11.1. Тамоми маълумотҳое, ки дар доираи шартномаи мазкур ба тарафҳо маълум гардидаанд, махфӣ шуморида шуда, бояд дар муддати амали шартнома махфӣ нигоҳ дошта шаванд.

12. ТАРТИБИ ҲАЛЛИ БАҲСҲО

12.1. Баҳсҳое, ки аз шартномаи мазкур бармеоянд дар асоси гуфтушуниди тарафҳо баррасӣ мегарданд.

12.2. Ҳангоми бо роҳи гуфтушунид ҳал нагардидани баҳс, тарафҳо метавонанд ба суд мутобиқи қонунгузориҳои амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, муроҷиат намоянд.

13. ҚИСМИ ХОТИМАВӢ

13.1. Ҳамаи тағйиру иловаҳо ба шартномаи мазкур, ки хаттӣ тартиб дода шудаанд ва дар он имзо ва муҳри тарафҳо дарҷ гардидаанд, қисми ҷудонашавандаи шартномаи мазкур буда, иҷрои он барои тарафҳо хатмист.

13.3. Ҳолатҳои бо Шартномаи мазкур пешбининашуда тибқи қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Қоидаи суғуртаи ихтиёрии нақлиёти ҳавоӣ ва ҷавобгарии мадания ҳуқуқи соҳибони нақлиёти ҳавоӣ ба танзим дароварда мешаванд.

НАМУНА

Эзоҳ: Ҳуҷҷати мазкур ҳамчун намуна ба ҳисоб меравад. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад дар шакл ва матни намуна тағйирот ва иловаҳо, ки ба Қоидаи суғурта ва қонунгузориҳои амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат намекунад, ворид наояд.

ПОЛИСИ СУҒУРТАВӢ

**ҚОИДАИ СУҒУРТАИ ИХТИЁРИИ НАҚЛИЁТИ ҲАВОӢ ВА ҶАВОБГАРИИ МАДАНИӢ
ҲУҚУҚИИ СОҲИБОНИ НАҚЛИЁТИ ҲАВОӢ**

Силсила: _____ Рақам: _____

Суғуртакунанда: ҚДММ ТСА «Спитамен Иншуренс»

Иҷозатномаи _____ аз ҷониби БМТ дода шудааст

Суғурташаванда: _____

Суроға: _____

Мухлати амал: аз « _____ » _____ с.20 _____ то « _____ » _____ с.20 _____

Объекти суғурта: _____

Маблағи суғуртавӣ: _____

Тарифи суғуртавӣ: _____

Мукофоти суғуртавӣ: _____

Худуди амали полиси суғуртавӣ: _____

Санаи барасмиятдарории полиси суғуртавӣ: _____

СУҒУРТАШАВАНДА: бо Қоидаи суғуртаи ихтиёрии нақлиёти ҳавоӣ ва ҷавобгарии мадания ҳуқуқии соҳибони нақлиёти ҳавоӣ шинос шудам ва розӣ мебошам.

ИМЗО	НОМИ ҲУҚУҚИИ (НОМ ВА НАСАБИ) СУҒУРТАШАВАНДА
------	---

СУҒУРТАКУНАНДА (НАМОЯНДАИ СУҒУРТАКУНАНДА)

ВАЗИФА	ИМЗО	НОМ ВА НАСАБ
--------	------	--------------

АЛОҚА БО МО:

☎ +992 44 601 7997 / 7979 / +992 918 20 7997

Телефони боварии БМТ: (+992) 44 600 15 20

✉ info@spitameninsurance.com 🌐 www.spi.tj

📍 Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, ноҳияи Шохмансур, кӯчаи Истаравшан 18, ошонаи 2

QR-код ро сканер намуда дар месенҷерҳо ва сомонаҳои иҷтимоӣ ба мо нависед.

